

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.001.02.2023

Pan
Władysław Dajczak
Wojewoda Lubuski

Lubuski Urząd Wojewódzki
ul. Jagiellończyka 8
66-400 Gorzów Wielkopolski

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/001 - Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 85/08 - województwo lubuskie

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Lubuski Urząd Wojewódzki (dalej: <i>LUW</i> lub <i>Urząd</i>), ul. Jagiellończyka 8, 66-400 Gorzów Wielkopolski
Kierownik jednostki kontrolowanej	Władysław Dajczak, Wojewoda Lubuski od 15 stycznia 2020 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Marzena Mielcarek, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LZG/1/2023 z 04.01.2023 r.2. Rajmund Aszkowski, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LZG/2/2023 z 04.01.2023 r.3. Zdzisław Szafranski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/3/2023 z 04.01.2023 r.4. Sebastian Stępień, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/4/2023 z 04.01.2023 r. <p>(akta kontroli, str. 1-10, 1385-1386)</p>

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	<p>Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2022, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 85/08 - <i>województwo lubuskie</i>.</p> <p>Ocenie podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">– realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efekty rzeczowe uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,– nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o <i>finansach publicznych</i>², w tym:<ol style="list-style-type: none">a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 85/08 - <i>województwo lubuskie</i>. <p>Celem kontroli było również dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2022 r. Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego (dysponent III stopnia), pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">– realizacja wydatków budżetu państwa,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.
--------------	--

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623 (dalej: *ustawa o NIK*).

² Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm. (dalej: *ustawa o finansach publicznych*).

Zakres kontroli

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- 1) analiza realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- 2) kontrola prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w części 85/08 - *województwo lubuskie* w trakcie roku budżetowego,
- 3) kontrola prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw,
- 4) kontrola prawidłowości dokonanych blokad,
- 5) kontrola przestrzegania ustalonych dla części 85/08 - *województwo lubuskie* limitów wydatków, w tym – limitów środków na wynagrodzenia,
- 6) kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- 7) szczegółowa analiza wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,
- 8) kontrola prawidłowości udzielania i realizacji wybranych zamówień publicznych,
- 9) analiza przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
- 10) analiza stanu zobowiązań,
- 11) analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- 12) analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań,
- 13) analiza stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 85/08 - *województwo lubuskie*.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności*.

Do oceny wykonania budżetu państwa w części 85/08 - *województwo lubuskie* wykorzystano również wyniki kontroli wykonania planu finansowego na 2022 r. Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gorzowie Wielkopolskim i wykorzystania dotacji celowych z budżetu państwa na finansowanie wypłat dodatku osłonowego oraz realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Szprotawie.

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 85/08 – *województwo lubuskie*.

W 2022 r. zrealizowano dochody budżetowe w wysokości 88 046,3 tys. zł. Wykonanie wydatków budżetowych w 2022 r., w części 85/08, wynosiło 1 793 320,1 tys. zł⁴ i było niższe od planowanego o 1,0%.

Kontrola 31,7% wydatków⁵ części 85/08 oraz 18,3% wydatków LUW, wykazała, że objęte badaniem wydatki zrealizowano w sposób celowy i w granicach planowanych kwot, dotacji na realizację zadań udzielono zgodnie z przepisami, a środki z rezerw wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem⁶.

Zamówienie publiczne, przeprowadzone w trybie ustawy z dnia 11 września 2019 r. *Prawo zamówień publicznych*⁷, a także zamówienia, dla których nie stosowano przepisów ww. ustawy, przeprowadzone zostały z zachowaniem zasad i trybów przewidzianych dla tych postępowań.

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁴ Nie wystąpiły wydatki niewygasające z upływem 2022 r.

⁵ W tym także środków przeniesionych z dobranych celowo rezerw.

⁶ NIK stwierdziła stan problematyczny, polegający na tym, że rozdysponowano środki z rezerwy ogólnej, w sytuacji gdy nie wystąpiły okoliczności wskazujące na nieprzewidywalny charakter zadań oraz nie wystąpiły sytuacje wymagające natychmiastowych działań.

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm., dalej: *nowe Pzp*.

Wojewoda Lubuski rzetelnie i zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi sprawował nadzór i kontrolę nad wykonywaniem budżetu w części 85/08 – województwo lubuskie. Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie roczne sprawozdania budżetowe za 2022 r. sporządzone dla dysponenta części, jak i dysponenta III stopnia. Sprawozdania łączne sporządzono prawidłowo, na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych podległych dysponentów, a sprawozdania jednostkowe LUW (dysponent III stopnia) na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Sprawowana kontrola zarządcza ograniczała ryzyko wystąpienia nieprawidłowości w zakresie sporządzanych sprawozdań budżetowych, w tym z budżetu środków europejskich oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Stwierdzone formalne nieprawidłowości nie miały wpływu na realizację zadań objętych kontrolą.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Analiza porównawcza dochodów budżetowych

Opis stanu faktycznego

1.1. Decyzją Wojewody Lubuskiego⁹ w sprawie szczegółowego podziału dochodów i wydatków budżetu Wojewody na 2022 r., wydaną m.in. w związku z ustawą budżetową na rok 2022 z 17 grudnia 2021 r.¹⁰, określono planowane dochody w części 85/08 województwo lubuskie w łącznej kwocie 52 726 tys. zł.

(akta kontroli, str. 933-977, 1110, 1279-1282)

Zrealizowane w 2022 r., w części 85/08, dochody budżetowe w wysokości 88 046,3 tys. zł były wyższe od dochodów zrealizowanych w 2021 r. o 36,5% (64 505,9 tys. zł) oraz wyższe od planowanych o 67,0% (52 726,0 tys. zł).

Głównymi źródłami dochodów były wpływy w dziale 700 - *Gospodarka mieszkaniowa*, rozdział 70005 - *Gospodarka gruntami i nieruchomościami*, § 2350 *Dochody budżetu państwa związane z realizacją zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego* – 29 691,8 tys. zł (33,7% ogółu dochodów) oraz w dziale 855 - *Rodzina*, rozdział 85502 - *Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego*, § 2350 – 14 870,3 tys. zł (16,9% ogółu dochodów). W tych dwóch działach, rozdziałach i paragrafach kwota dochodów wyniosła łącznie ponad połowę (50,6%) ogółu dochodów uzyskanych w 2022 r.

W 2022 r. dochody uzyskiwano w 19 działach klasyfikacji budżetowej. W jednym dziale (921 *Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego*) uzyskano dochody w wysokości 0,8 tys. zł z planowanych 16,0 tys. zł, tj. 5,0% zaplanowanej kwoty, w pozostałych działach dochody uzyskane nie były mniejsze niż 80% kwot zaplanowanych.

Największe procentowe wzrosty wykonanych istotnych kwotowo dochodów w 2022 r., w stosunku do planowanych, wystąpiły w działach:

- 852 - *Pomoc społeczna* (plan 59 tys. zł, wykonanie 415,5 tys. zł, tj. 704,2% planu), co wynikało ze zwrotów dotacji pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości w zakresie zasiłków stałych oraz środowiskowego domu samopomocy,
- 710 - *Działalność usługowa* (plan 205,0 tys. zł, wykonanie 486,7 tys. zł, tj. 237,4% planu), co wynikało z nałożonych kar pieniężnych na producentów wyrobów budowlanych, za wprowadzenie do obrotu wyrobów niespełniających ustawowych wymagań,
- 700 - *Gospodarka mieszkaniowa* (plan 24 310,0 tys. zł, wykonanie 49 826,0 tys. zł, tj. 205,0% planu), co wynikało ze spłaty przez Powiat Słubicki należności wynikających

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Nr BF-I.3111.31.2022 z dnia 3 marca 2022 r.

¹⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 270.

z dwóch decyzji Wojewody Lubuskiego¹¹ oraz częściowej spłaty należności na podstawie jednej decyzji z dnia Wojewody Lubuskiego¹² wraz z odsetkami.

Największy procentowy spadek wykonania istotnych kwotowo dochodów w 2022 r., w porównaniu do roku 2021, wystąpił w następujących działach:

- 852 - *Pomoc społeczna* (wykonanie w 2022 r. 415,5 tys. zł, w porównaniu do 562,9 tys. zł w roku poprzednim, tj. 73,8%), co wynikało ze zmiany przepisów - uchylecia art. 51 b ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹³; obecnie korzystanie z usług świadczonych w ośrodkach wsparcia, niebędących usługami całodobowymi, oraz korzystanie z usług klubów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi jest nieodpłatne;
- 853 - *Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej* (wykonanie w 2022 r. 1 397,0 tys. zł, w porównaniu do 1 819,4 tys. zł w roku poprzednim, tj. 76,8%), co wynikało z przepisów, które zostały wprowadzone ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa¹⁴; na mocy ww. ustawy obywatele tego kraju zostali dopuszczeni do polskiego rynku pracy bez obowiązku posiadania zezwolenia na pracę.

Największy procentowy wzrost wykonania istotnych kwotowo dochodów w 2022 r. w porównaniu do roku 2021 wystąpił w następujących działach:

- 700 - *Gospodarka mieszkaniowa* (wykonanie w 2022 r. 49 826,0 tys. zł, w porównaniu do 30 022,8 tys. zł w roku poprzednim, tj. 166,0%), co wynikało ze spłaty przez Powiat Słubicki należności wynikających z dwóch decyzji¹⁵ Wojewody Lubuskiego oraz częściowej spłaty należności na podstawie jednej decyzji Wojewody Lubuskiego¹⁶ wraz z odsetkami;
- 900 - *Gospodarka komunalna i ochrona środowiska* (wykonanie w 2022 r. 421,1 tys. zł, w porównaniu do 336,0 tys. zł w roku poprzednim, tj. 125,3%), co wynikało z przeprowadzenia dwóch egzaminów w zakresie gospodarowania odpadami w 2022 roku, zamiast jednego zaplanowanego egzaminu.

(akta kontroli, str. 978-988, 994-1004, 1110-1145)

LUW, jako dysponent III stopnia, w 2022 r. zrealizował dochody w kwocie 7 088,7 tys. zł, co stanowiło 157,5% kwoty zaplanowanej (4 500,0 tys. zł) i 119,2% kwoty wykonania z 2021 r. (5 944,2 tys. zł).

Głównymi źródłami dochodów były wpływy z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych – 4 702,9 tys. zł (66,3% dochodów ogółem) - rozdział 75011, § 0930, a także w tym samym rozdziale w § 0620 - *Wpływy z opłat za zezwolenia, akredytacje oraz opłaty ewidencyjne w tym opłaty za częstotliwość* – 942,3 tys. zł (13,3% dochodów ogółem).

(akta kontroli, str. 469-470, 812-820)

Najwyższe procentowe wykonanie dochodów LUW w 2022 r., w stosunku do zaplanowanych kwot, wystąpiło w:

- rozdziale 71015 - *Nadzór budowlany*, § 0690 - *Wpływy z różnych opłat* (plan 100,0 tys. zł, wykonanie 242,5 tys. zł – wzrost o 142,5%), co wynikało z nałożenia przez powiatowe inspektoraty nadzoru budowlanego kilku wysokich opłat legalizacyjnych: jedna 125 tys. zł, inne po 50 tys. zł i 25 tys. zł, do tej pory najczęściej kształtowały się one na poziomie do 5 tys. zł;
- rozdziale 75011 – *Urzędy Wojewódzkie*, § 0930 - *Wpływy z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych* (plan 2 000 tys. zł, wykonanie 4 702,9 tys. zł – wzrost o 135,1%), co wynikało ze wzmożonego zainteresowania wydaniem lub wymianą paszportów na nowe; przed pandemią COVID-19 wykonanie kształtowało się na poziomie około 3 200 tys. zł - 4 000 tys. zł;

¹¹ Decyzje nr GN-I.3121.50.2016.ABro z dnia 05.10.2016 r., oraz nr GN-I.3121.66.2016.MSza.2 z dnia 08.02.2027 r.

¹² Decyzja nr GN-I.3121.66.2016.MSza.1 z dnia 08.02.2017 r.

¹³ Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, ze zm.

¹⁴ Dz. U. poz. 583, ze zm.

¹⁵ Decyzje nr GN I.3121.50.2016.ABro z dnia 05.10.2016 r., oraz nr GN-I.3121.66.2016.MSza.2 z dnia 08.02.2017 r.

¹⁶ Decyzji nr GN-I.3121.66.2016.MSza.1 z dnia 08.02.2017 r.

- rozdziale 75011 - *Urzędy Wojewódzkie*, § 0690 - *Wpływy z różnych opłat* (plan 450 tys. zł, wykonanie 897,9 tys. zł - wzrost o 99,5%), przyczyną powyższego były duże wpływy z opłat za zezwolenia na stały pobyt obcokrajowców w Polsce i zmiana wysokości opłat od dnia 29 lipca 2022 r. (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 lipca 2022 r. w sprawie opłat pobieranych w Rzeczypospolitej Polskiej od cudzoziemców za wydanie i wymianę dokumentów, które mogą być wydane cudzoziemcom, oraz trybu ich uiszczania¹⁷) dotyczących nowych wniosków, z 50 zł opłaty na 100 zł, oraz zwiększenie liczby rozpatrywanych wniosków na stały pobyt w kraju.

Najniższe procentowe wykonanie dochodów LUW w 2022 r., w stosunku do zaplanowanych kwot, wystąpiło w:

- rozdziale 71015 - *Nadzór budowlany*, § 0570 *Grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych* (plan 30 tys. zł, wykonanie 2,5 tys. zł – uzyskano 8,3% zaplanowanych dochodów), z uwagi na mniejszą liczbę grzywien nakładanych przez powiatowe inspektoraty nadzoru budowlanego;
- rozdziale 75011 - *Urzędy Wojewódzkie*, § 0620 - (plan 1 800 tys. zł, wykonanie 942,3 tys. zł - uzyskano 52,4% zaplanowanych dochodów), z uwagi na mniejszą liczbę wydanych dokumentów oraz mniejszą liczbę nowych wniosków.

Najwyższy procentowy wzrost kwot uzyskanych dochodów w 2022 r., w porównaniu do roku 2021, wystąpił w rozdziale 85195, § 0570 *Grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych*; w 2022 r. uzyskano 16,8 tys. zł, w porównaniu do kwoty 0,5 tys. zł uzyskanej w 2021 r., co wynikało z wpływu jednej kary pieniężnej nałożonej na podmiot, który zaprzestał realizacji programu specjalizacji w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży w trybie rezydenckim w wysokości 16 tys. zł.

Najwyższy procentowy spadek kwot uzyskanych dochodów w 2022 r., w porównaniu do roku 2021, wystąpił w rozdziale 71015, § 0570; w 2022 r. uzyskano 2,5 tys. zł, w porównaniu do kwoty 25 tys. zł uzyskanej w 2021 r., co wynikało z braku nowych prawomocnych decyzji o nałożeniu przez powiatowe inspektoraty nadzoru budowlanego grzywien lub kar.

(akta kontroli, str. 640, 812-820)

1.2. Na koniec 2022 r., w części 85/08, należności pozostałe do zapłaty wyniosły 540 857,9 tys. zł, w tym zaległości netto¹⁸ 536 041,1 tys. zł. Należności pozostałe do zapłaty na koniec 2022 r. były wyższe o 5,0% od należności pozostałych do zapłaty na koniec 2021 r. (515 315,3 tys. zł). Zaległości netto natomiast na koniec 2022 r. (536 041,1 tys. zł) były wyższe o 10,1% od zaległości netto na koniec 2021 r. (487 029,2 tys. zł). Najwyższe kwoty zaległości netto w 2022 r. wystąpiły z tytułu dochodów budżetu państwa związanych z realizacją przez *js*t zadań zleconych (§ 2350) w następujących działach:

- 855, rozdział 85502 *Świadczenia rodzinne*, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego – 496 332,7 tys. zł, tj. 92,6% zaległości ogółem;
- 700, rozdział 70005 *Gospodarka gruntami i nieruchomościami* – 25 722,7 tys. zł, tj. 4,8% zaległości ogółem.

Największe wzrosty należności w 2022 r. – w porównaniu do roku poprzedniego – wystąpiły w działach:

- 400 - *Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę*, rozdział 40095 *Pozostała działalność*, § 0690 *Wpływy z różnych opłat* – wzrost z kwoty 503,2 tys. zł w 2021 r. do 4 082,4 tys. zł (o 3 579,2 tys. zł) w 2022 r., tj. wzrost o 711,3%, co wynikało z przypisu nowych opłat Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Tarnów za usunięcie drzew i krzewów, co do których określono odroczenie zapłaty na okres 3 lat od dnia upływu terminu na wykonanie nasadzeń zastępczych; opłaty zostaną umorzone, jeżeli nasadzenia zachowają żywotność określoną w decyzjach lub stosunkowo przeliczone;
- 710 - *Działalność usługowa*, rozdział 71015 - *Nadzór budowlany*, § 0690 - *Wpływy z różnych opłat* – wzrost z kwoty 147,0 tys. zł w 2021 r. do 524,5 tys. zł (o 377,5 tys. zł)

¹⁷ Dz. U. poz. 1583.

¹⁸ Należności pozostałe do zapłaty, których termin zapłaty minął i mogą być egzekwowane.

w 2022 r., tj. wzrost o 256,8%, co wynikało z nałożenia przez Lubuskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego jednej wysokiej opłaty legalizacyjnej w kwocie 375 tys. zł.

Największy spadek należności w 2022 r., w porównaniu do roku 2021, wystąpił w dziale 700 *Gospodarka mieszkaniowa*, rozdziale 70005 - *Gospodarka gruntami i nieruchomościami*, § 0940 *Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych* z kwoty 16 138,4 tys. zł w 2021 r. do 4 619,2 tys. zł (o 11 519,2 tys. zł) w 2022 r. Powyższe wynikało ze spłaty przez Powiat Ślubicki należności wynikających z dwóch decyzji Wojewody Lubuskiego¹⁹ oraz częściowej spłaty należności wynikających z jednej decyzji Wojewody Lubuskiego²⁰ wraz z odsetkami.
(akta kontroli, str. 989-992, 994-1004, 1146)

Na koniec 2022 r.:

- w części 85/08 nie wystąpiły ujemne dochody²¹ na poziomie działów i rozdziałów klasyfikacji budżetowej,
- nie wystąpiły na poziomie dysponenta części 85/08 należności przedawnione.

(akta kontroli, str. 1077, 927)

Na koniec 2022 r. w Urzędzie (dysponent III stopnia), należności pozostałe do zapłaty wyniosły 7 731,2 tys. zł, w tym zaległości netto 3 313,5 tys. zł.

Należności pozostałe do zapłaty na koniec 2022 r. były wyższe o 76,3% od należności pozostałych do zapłaty na koniec 2021 r. (4 384,1 tys. zł). Zaległości netto natomiast na koniec 2022 r. (3 313,5 tys. zł) były niższe o 4,6% od zaległości netto na koniec 2021 r. (3 473,2 tys. zł).

Analiza należności pozostałych do zapłaty, w tym zaległości netto wykazała, że największe wartościowo zaległości netto wystąpiły w 2022 r. w:

- rozdziale 75011 - *Urzędy wojewódzkie*, § 0570 *Wpływy z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych* – 1 353,9 tys. zł (40,9% ogółu zaległości netto), co wynikało z zasądzonych w latach ubiegłych wyrokami sądów zwrotów kwot od osób fizycznych (1 180 tys. zł oraz 170 tys. zł);

- rozdziale 75095 - *Pozostała działalność*, § 0920 *Wpływy z pozostałych odsetek* – 823,2 tys. zł (24,8% ogółu zaległości netto), co wynikało z przejętych w latach ubiegłych należności Skarbu Państwa;

- rozdziale 71015 - *Nadzór budowlany*, § 0690 - *Wpływy z różnych opłat* – 483,5 tys. zł (14,6% ogółu zaległości netto) - wynikało to z nałożenia przez Lubuskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego jednej wysokiej opłaty legalizacyjnej w kwocie 375 tys. zł. Największy procentowy wzrost zaległości netto na koniec 2022 r., w porównaniu do stanu na koniec 2021 r., odnotowano w rozdziale 71015 - *Nadzór budowlany*, § 0690 - *Wpływy z różnych opłat*; zaległości netto na koniec 2022 r. wyniosły 483,5 tys. zł, natomiast na koniec 2021 r. wyniosły 147,0 tys. zł, tj. były o 228,9% wyższe niż na koniec 2021 r., co wynikało z nałożenia przez Lubuskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego ww. opłaty legalizacyjnej w kwocie 375 tys. zł.

(akta kontroli, str. 471-472, 812-820, 926)

Na koniec 2022 r. nie wystąpiły na poziomie dysponenta III stopnia (LUW):

- ujemne dochody na poziomie działów, rozdziałów i paragrafów (nie wystąpiły przypadki, aby jednostka zwracała w 2022 r. uzyskane dochody),
- należności przedawnione.

(akta kontroli, str. 467-468)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹⁹ Nr GN-I.3121.50.2016.ABro z dnia 05.10.2016 r., oraz GN-I.3121.66.2016.MSza.2 z dnia 08.02.2017 r.

²⁰ Nr GN I.3121.66.2016.MSza.1 z 08.02.2017 r.

²¹ Zwroty przewyższające wpływy.

2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich

2.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

Decyzją Wojewody Lubuskiego²² w sprawie szczegółowego podziału dochodów i wydatków budżetu Wojewody na 2022 r., wydaną m.in. w związku z ustawą budżetową na rok 2022 z dnia 17 grudnia 2021 r., określono planowane wydatki w części 85/08 w kwocie łącznej 1 549 852 tys. zł.

(akta kontroli, str. 933-977, 1234-1327)

W 2022 r. wykonanie wydatków wyniosło 1 793 320,1 tys. zł²³, tj. 99,0% planu po zmianach (1 811 426,7 tys. zł) i stanowiło 80,4% wydatków zrealizowanych w 2021 r. (2 231 349,1 tys. zł).

Analizę wydatków przeprowadzono w szczególności w wybranych ośmiu działach klasyfikacji budżetowej²⁴. Dla istotnych kwotowo wydatków m.in. w następujących rozdziałach wykonanie było niższe niż plan po zmianach:

- 85503 *Karta Dużej Rodziny*, wykonanie w 2022 r. w wysokości 89,1 tys. zł było niższe od kwoty planu po zmianach (159,6 tys. zł) i wynosiło 55,8% tej kwoty; niewykorzystanie kwoty wydatków wynikało z późnego zwiększenia planu wydatków - decyzją MF z 29.12.2022, znak: MF/FS4.4143.3.579.2022.MF.5633, otrzymano 68,5 tys. zł; środki pozostawiono w kwocie niepodzielonej, gdyż termin ich otrzymania przez *jest* uniemożliwiłby ich wydatkowanie w 2022 r.;
- 75212 *Pozostałe wydatki obronne*, wykonanie w 2022 r. w wysokości 247,6 tys. zł było niższe od kwoty planu po zmianach (371,0 tys. zł) i wynosiło 66,7% tej kwoty; niewykorzystanie kwoty wydatków wynikało z faktu, iż środki finansowe planowane były na zakup sprzętu na wyposażenie nowotworzonego zapasowego stanowiska kierownika Wojewody Lubuskiego, jednak brak na rynku wielu asortymentów sprzętu, szczególnie sprzętu łączności, w wyniku przerwanych łańcuchów dostaw, czego powodem, jak wynika z dokumentacji LUW, była wojna w Ukrainie, skutkowało niezrealizowaniem w pełni zadania i niewykorzystaniem w pełni środków finansowych;
- 85415 *Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym*, wykonanie w 2022 r. w wysokości 3 558,5 tys. zł było niższe od kwoty planu po zmianach (5 273,8 tys. zł) i wynosiło 67,5% tej kwoty; niewykorzystanie kwoty wydatków wynikało z mniejszej liczby uczniów uprawnionych do skorzystania z pomocy w stosunku do liczby przewidywanej, ustalonej na podstawie danych statystycznych, przekroczeniem kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania świadczeń, rezygnacją wnioskodawców;
- 80146 *Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli*, wykonanie w 2022 r. w wysokości 1 341,4 tys. zł było niższe od kwoty planu po zmianach (1 864,0 tys. zł) i wynosiło 72,0% tej kwoty; niewykorzystanie kwoty wydatków wynikało z braku zatrudnienia pełnego składu nauczycieli - doradców metodycznych, wynikającego z planu sieci doradztwa metodycznego na terenie województwa lubuskiego.

(akta kontroli, str. 1269-1278, 1283-1284)

W 2022 r. wykonanie istotnych kwotowo wydatków było wyższe niż wykonanie wydatków w roku 2021 m.in. w następujących rozdziałach:

- 85295 *Pozostała działalność* – wzrost wykonania wydatków z 2 632,6 tys. zł w 2021 r. do 59 536,4 tys. zł w 2022 r. (tj. wzrost o 2 161,5%), co wynikało z realizacji nowego zadania - wypłaty dodatków osłonowych; dodatek osłony był realizowany tylko w 2022 r. jako kluczowy element rządowej Tarczy Antyinflacyjnej, który miał zniwelować rosnące ceny energii, gazu i żywności; wydatki na to zadanie wyniosły 56 733 tys. zł;

²² Nr BF-I.3111.31.2022 z dnia 3 marca 2022 r.

²³ Wydatki niewygasające z upływem 2022 r. nie wystąpiły.

²⁴ 010 - Rolnictwo i łowiectwo, 600 - Transport i łączność, 750 - Administracja publiczna, 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, 801 - Oświata i wychowanie, 851 - Ochrona zdrowia, 852 - Pomoc społeczna oraz 855 - rodzina.

ponadto w 2022 roku więcej gmin tworzyło placówki w ramach programu Senior+ – w 2022 r. – trzy gminy, w 2021 – dwie gminy;

- 75615 *Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od czynności cywilnoprawnych, podatków i opłat lokalnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych* – wzrost wykonania wydatków z 1 252,1 tys. zł w 2021 r. do 14 792,3 tys. zł w 2022 r. (tj. wzrost o 1 081,4%), co wynikało z wypłaty rekompensat, o których mowa w ustawie z dnia 17 listopada 2021 r. o rekompensacie dochodów utraconych przez gminy w 2018 r. w związku ze zmianą zakresu opodatkowania elektrowni wiatrowych²⁵;
- 60013 *Drogi publiczne wojewódzkie* – wzrost wykonania wydatków z 44,1 tys. zł w 2021 r. do 264,7 tys. zł w 2022 r. (tj. wzrost o 500,2%), co wynikało z realizacji zadania pn. *Budowa mostu przez rzekę Odrę wraz z budową nowego przebiegu drogi wojewódzkiej nr 281 w m. Pomorsko*; środki były przeznaczone dla Samorządu Województwa Lubuskiego na dofinansowanie kosztów przygotowania dokumentacji dla zadania.

W 2022 r. wykonanie istotnych kwotowo wydatków było niższe niż wykonanie wydatków w roku 2021 m.in. w następujących rozdziałach :

- 85215 *Dodatki mieszkaniowe* – wykonanie wydatków w 2022 r. (91,1 tys. zł) wynosiło 28,7% wykonania wydatków w roku 2021 (317,2 tys. zł), co wynikało z faktu, że w 2022 r. dodatek energetyczny został zastąpiony wypłatą dodatku osłonowego, w 2022 r. realizowana była tylko wypłata świadczeń przyznanych w 2021 r.;
- 85508 *Rodziny zastępcze* – wykonanie wydatków w 2022 r. (3 958,9 tys. zł) wynosiło 39,2% wykonania wydatków w roku 2021 (10 108,9 tys. zł), co wynikało ze zmiany realizatora programu Rodzina 500+, tj. od 1 czerwca 2022 r. zadanie jest realizowane przez ZUS (w 2022 r. Wojewoda Lubuski realizował zadanie przez pięć miesięcy, a w 2021 r. przez cały rok budżetowy);
- 85501 *Świadczenia wychowawcze* – wykonanie wydatków w 2022 r. (417 450,7 tys. zł) wynosiło 41,4% wykonania wydatków w roku 2021 (1 007 599,5 tys. zł), co również wynikało ze zmiany realizatora programu Rodzina 500+²⁶.

(akta kontroli, str. 1269-1278, 1283-1284)

W 2022 r. wykonanie wydatków LUW, jako dysponenta III stopnia, wyniosło 79 557,6 tys. zł, tj. 99,2% kwoty zaplanowanej (80 215,7 tys. zł). Wykonane w 2022 r. wydatki były wyższe o 20,3% od wydatków w 2021 r.

W 2022 r. wykonane wydatki w dwóch działach klasyfikacji budżetowej wynosiły poniżej 80% kwot zaplanowanych:

- wydatki w dziale 010 – *Rolnictwo i łowiectwo* wynosiły 49,7 tys. zł, na zaplanowane 133,4 tys. zł (stanowiły 37,3% kwoty zaplanowanej); co wynikało z mniejszych niż zaplanowano szkód łowieckich;
- wydatki w dziale 752 – *Obrona narodowa* wynosiły 209,7 tys. zł, na zaplanowane 301,0 tys. zł (stanowiły 69,7% kwoty zaplanowanej); niewykorzystane środki finansowe planowane były na zakup sprzętu na wyposażenie nowotworzonego zapasowego stanowiska kierowania Wojewody Lubuskiego, jednak brak na rynku wielu asortymentów sprzętu, szczególnie sprzętu łączności w wyniku przerwanych łańcuchów dostaw, czego powodem, stosownie do dokumentacji LUW, była wojna w Ukrainie, skutkowało niezrealizowaniem w pełni zadania i niewykorzystaniem w pełni środków finansowych.

(akta kontroli, str. 694-696, 719)

Zrealizowane wydatki w 2022 r. były wyższe od wydatków 2021 r. m.in. w następujących rozdziałach:

- 70005 *Gospodarka gruntami i nieruchomościami*, § 4580 *Pozostałe odsetki*; w 2021 r. 0,3 tys. zł, w 2022 r. 3 159,9 tys. zł (wzrost o 1 053 200%), co wynikało z konieczności zapłaty zobowiązania wymagalnego Skarbu Państwa wobec Powiatu Słubickiego

²⁵ Dz. U. z 2022 r., poz. 30.

²⁶ Od 1 czerwca 2022 r. zadanie jest realizowane przez ZUS (w 2022 r. Wojewoda Lubuski realizował zadanie przez pięć miesięcy, a w 2021 r. przez cały rok budżetowy).

w związku z realizacją wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie Wydział I Cywilny z 30 marca 2022 r., sygn. akt I ACa 133/21, (środki pochodziły z rezerwy celowej budżetu państwa poz.16),

- 60031 *Przejścia graniczne*, § 6060 *Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych*; w 2021 r. 189,9 tys. zł, w 2022 r. 468,6 tys. zł (wzrost o 146,8 %), co wynikało z konieczności zakupu ciężkiego kombinezonu pirotechnicznego do prowadzenia bojowych działań minersko – pirotechnicznych, przeznaczonego na wyposażenie przejść granicznych, na zakup którego LUW otrzymał środki z rezerwy celowej budżetu państwa poz. 22.

Zrealizowane wydatki w 2022 r. były niższe od wydatków 2021 r. m.in. w następujących rozdziałach:

- 75011 *Urzędy wojewódzkie*, § 6050 *Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych*; w 2021 r. wyniosły 2 386,5 tys. zł, a w 2022 r. 224,5 tys. zł (spadek o 90,6%), co wynikało z faktu, że w 2021 r. zakończono realizację zadania *Przebudowa budynku LUW – Wykonanie robót naprawczych: nieprawidłowości i niezgodności dotyczących instalacji kontroli rozprzestrzeniania dymu i ciepła, instalacji wentylacji mechanicznej bytowej oraz doposażenia instalacji wentylacyjnej w elementy automatyki umożliwiające strefową regulację wentylacji bytowej w budynku Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim przy ul. Jagiellończyka 8*, natomiast w 2022 r. nie było już tak znaczących wydatków inwestycyjnych;
- 75421 *Zarządzanie kryzysowe*, § 6060 *Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych*; w 2021 r. wyniosły 100,0 tys. zł, a w 2022 r. 12,9 tys. zł (spadek o 87,1%); w 2021 r. realizowane było zadanie w zakresie dostaw sprzętu ratowniczego na potrzeby zabezpieczenia prowadzenia działań w sytuacjach kryzysowych, natomiast w 2022 r. nie było potrzeby dalszej realizacji tego zadania, a inne zadania realizowane w 2022 r. w zakresie zarządzania kryzysowego, nie wymagały tak dużych nakładów inwestycyjnych.

(akta kontroli, str. 719)

Lubuski Urząd Wojewódzki, jako dysponent III stopnia, nie realizował w 2022 r. wydatków budżetu środków europejskich.

(akta kontroli, str. 473)

2.1.1. W części 85/08 plan wydatków środków z rezerw budżetowych (według ustawy budżetowej na rok 2022) wynosił 1 549 852 tys. zł. W ciągu roku budżetowego pozyskano dodatkowe środki z rezerw celowych budżetu państwa w wysokości 277 957 tys. zł oraz z rezerwy ogólnej w wysokości 1 944 tys. zł (kwoty po korektach decyzji MF). Środki pochodzące z rezerwy ogólnej zostały wykorzystane w kwocie 1 900 tys. zł, natomiast środki pochodzące z rezerw celowych – w wysokości 267 741 tys. zł.

Przyczyny niewykorzystania środków dotyczyły w szczególności:

- w przypadku kwot przeznaczonych na uzupełnienie środków na realizację świadczenia pielęgnacyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych²⁷, w związku z coroczną waloryzacją wysokości ww. świadczenia od 1 stycznia (decyzja MF z 29.09.2022 r. na kwotę 16 622 tys. zł; niewykorzystane środki w wysokości 2 240 tys. zł) - niezakończonego postępowania dotyczącego świadczeń pielęgnacyjnych w Samorządowym Kolegium Odwoławczym, a także rezygnacji osób uprawnionych w związku z podjęciem zatrudnienia; kwota niewykorzystanych środków dotyczyła zwrotów dotacji po zakończeniu realizacji zadania;
- w przypadku środków przeznaczonych na wypłatę stypendiów szkolnych w 2022 r. (decyzje MF z 21.03.2022 oraz 01.09.2022 r. na łączną kwotę 5 161 tys. zł; niewykorzystane środki – 1 655 tys. zł) - mniejszej liczby uczniów uprawnionych do korzystania z pomocy w stosunku do szacowanej, przekroczenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania świadczeń, niewykorzystania przyznanych środków w pełnej wysokości przez wnioskodawców;
- w przypadku środków przeznaczonych na remont części cmentarza wojennego w Gorzowie Wielkopolskim (1 000 tys. zł z rezerwy ogólnej, decyzja MF z 28.02.2022 r.

²⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 390.

na kwotę 1 000 tys. zł; niewykorzystane środki w kwocie 916,3 tys. zł) – rosnących cen usług i materiałów uniemożliwiających wykonanie zaplanowanych prac.

W przypadku niewykorzystania pozyskanych środków Wojewoda Lubuski występował z wnioskami o korekty decyzji Ministra Finansów (łącznie 13) oraz podejmował decyzje o zablokowaniu środków (łącznie 17 decyzji na łączną kwotę 10 608 tys. zł).

(akta kontroli, str. 1265-1268)

W 2022 r. Minister Finansów²⁸ zwiększył plan wydatków dysponenta części 85/08 środkami z rezerwy ogólnej (art. 155 ustawy o finansach publicznych²⁹) łącznie o kwotę 1 944 tys. zł, z przeznaczeniem środków na:

- dofinansowanie zadań gminom z terenu województwa lubuskiego w zakresie zakupu masztów i flag oraz ich instalacji w ramach projektu pn. *Pod biało-czerwoną* (266,9 tys. zł);
- realizację działań przygotowawczych do przyjęcia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej zwiększonej liczby cudzoziemców (1 593,5 tys. zł);
- sfinansowanie zadania pn. *Remont części cmentarza wojennego w Gorzowie Wlkp. przy ul. Walczaka* (83,6 tys. zł).

Na remont części cmentarza wojennego w Gorzowie Wielkopolskim przy ul. Walczaka wydatkowano w 2022 r. z rezerwy ogólnej kwotę 83,6 tys. zł (100%), na dofinansowanie zadań gminom z terenu województwa lubuskiego w zakresie zakupu masztów i flag oraz ich instalacji, w ramach projektu pn. *Pod biało-czerwoną*, wydatkowano 223,2 tys. zł (83,6%), natomiast na realizację działań przygotowawczych do przyjęcia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej zwiększonej liczby cudzoziemców wydatkowano 1 581,2 tys. zł (99,2%).

(akta kontroli, str. 746-754, 1265-1268, 1554-1559, 1561-1566)

W sprawie wnioskowania o środki finansowe i wykorzystania w 2022 r. środków przeznaczonych na realizację zadania pn. *Remont części cmentarza wojennego w Gorzowie Wlkp. przy ul. Walczaka* Dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców wyjaśnił, że:

Wojewoda Lubuski nie wnioskował w 2021 r. o dodatkowe środki oraz nie występował do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o utworzenie odrębnej pozycji rezerwy na cmentarze wojenne w 2022 r. Złożenie wniosku o środki z rezerwy ogólnej na remonty części cmentarza wojennego w Gorzowie Wlkp. było konsekwencją informacji przekazanej wojewodom na konwencji wojewodów jesienią 2021 r. przez Pełnomocnika Prezesa Rady Ministrów do spraw reformy regulacji administracyjnych związanych z ruchem naturalnym ludności i ochrony miejsc pamięci. Wojewodowie mieli przekazać w trybie roboczym listę miejsc, które wymagają pilnej interwencji i remontu, a po wstępnej akceptacji wystąpić z wnioskiem o przyznanie środków z rezerwy. Plan wydatków na to zadanie wynosił 1 000 tys. zł, plan po zmianach wynosił 83,6 tys. zł, wykonanie 83,6 tys. zł. Przyczyny niewykonania wydatków na to zadanie były następujące: a) po wybuchu wojny w Ukrainie rozpoczął się napływ uchodźców do Polski. Zadania związane z przyjęciem uchodźców stały się priorytetowe i pracownicy Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców zostali zaangażowani w pracę w całodobowej infolinii dla uchodźców i organizację punktów informacyjnych na dworcach PKP. Zaangażowanie to miało wpływ na realizację innych zadań, w tym projektu remontu cmentarza; b) wybuch wojny spowodował zwiększone wydatki na zakwaterowanie i pomoc dla uchodźców. W tej sytuacji wyjaśnienia wymagały dwie kwestie: czy wydatkowanie środków na remont części cmentarza powinno być w ogóle realizowane w 2022 r., czy podejmowanie działań remontowych na terenie obiektu, gdzie większość pochowanych to żołnierze Armii Czerwonej jest w obliczu agresji Rosji właściwe. Wyjaśnienie tych kwestii było niezbędne na poziomie rozmów Wojewody z właściwym ministrem, biorąc pod uwagę ilość wydarzeń i problemów pojawiających się w I połowie

²⁸ Trzema decyzjami wydanymi w dniach 25.02.2022 r., 28.02.2022 r. i 10.06.2022 r. (a także korektami tych decyzji).

²⁹ Stosownie do treści art. 155 ust. 1 ustawy o finansach publicznych rezerwą ogólną dysponuje Rada Ministrów. W oparciu o dokumentację LUW, NIK stwierdziła stan problematyczny (niestanowiący nieprawidłowości w działaniu LUW) polegający na tym, że rozdysponowano środki z rezerwy ogólnej, w sytuacji gdy nie wystąpiły okoliczności wskazujące na nieprzewidywalny charakter zadań i oraz nie wystąpiły sytuacje wymagające natychmiastowych działań. Powyższe dotyczyło: dofinansowania zadań gminom z terenu województwa lubuskiego w zakresie zakupu masztów i flag oraz ich instalacji w ramach projektu pn. *Pod biało-czerwoną*, sfinansowania zadania pn. *Remont części cmentarza wojennego w Gorzowie Wlkp. przy ul. Walczaka*.

2022 r. opóźniło to rozpoczęcie procesu; c) na etapie szacowania kosztów niemożliwe było przewidzenie, że wzrost inflacji i kosztów materiałów będzie tak gwałtowny. Dlatego też po przeprowadzeniu przetargu okazało się, że najtańsza oferta znacznie przekracza możliwości finansowe. Prezydent Miasta Gorzowa Wlkp., któremu Wojewoda powierzył zadanie w drodze porozumienia nie zdecydował się na kolejny przetarg na wykonanie części prac uznając, że ryzyko niewykonania remontu do końca 2022 r. jest zbyt duże.

(akta kontroli, str. 1345-1378)

W latach 2019, 2020, 2021 Wojewoda Lubuski nie wnioskował o uruchomienie środków z rezerwy ogólnej i nie otrzymywał środków z rezerwy ogólnej na remont cmentarzy wojennych znajdujących się na terenie województwa lubuskiego.

(akta kontroli, str. 1379)

W 2022 r. z gminami województwa lubuskiego podpisano 40 umów o dofinansowanie realizacji projektu *Pod biało-czerwoną – maszty*, na kwotę ogółem 284,9 tys. zł (§ 2030 - *Środki dotacji celowej z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin* oraz § 6330 - *Środki dotacji celowej z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych gmin*). W 2022 r. trzy gminy (Zwierzyn, Torzym, Nowogród Bobrzański) zrezygnowały z realizacji tego projektu, natomiast w przypadku jednej gminy (Babimost) rozwiązano umowę o dofinansowanie projektu. Wykonanie wydatków przez 36 gmin na przedmiotowy projekt w 2022 r. wyniosło 223,2 tys. zł (gminy dokonały zwrotów niewykorzystanych środków na kwotę 61,7 tys. zł). W województwie lubuskim w 2022 r. nie realizowano i nie ponoszono wydatków na kampanię społeczną *Inwestycje z polską flagą*. LUW nie ponosił w 2022 r. wydatków na zadanie inwestycyjne pn. *Inwestycje z polską flagą – patriotyczne ławeczki* (nie dokonywano w 2022 r. wydatków na montaż lub demontaż takiej ławeczki).

(akta kontroli, str. 79-80)

W 2022 r. Prezes Rady Ministrów nie występował do Wojewody Lubuskiego o złożenie ww. wniosku o środki z rezerwy ogólnej, o którym mowa w § 1a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 lutego 2022 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie dysponowania rezerwą ogólną budżetu państwa³⁰.

(akta kontroli, str. 932)

W ustawie budżetowej na 2022 r. zapisano, iż dla LUW (dysponent III stopnia) plan wydatków wynosił 60 514 tys. zł. W 2022 r.:

- zwiększono plan o środki: z rezerwy ogólnej o kwotę 1 156,0 tys. zł; z rezerw celowych o kwotę 16 703,0 tys. zł; z rezerwy Wojewody Lubuskiego o kwotę 2 480,8 tys. zł; z zarządzeń Wojewody Lubuskiego o kwotę 704,6 tys. zł.;
- zmniejszono plan o środki z zarządzeń Wojewody Lubuskiego o kwotę 494,4 tys. zł oraz dokonano blokady wydatków na kwotę 848,5 tys. zł.

Na koniec roku 2022 plan wydatków wynosił 80 215,7 tys. zł (132,6% kwoty planowanej wg ustawy budżetowej na 2022 r.). Nie dokonywano przenoszenia wydatków na wydatki niewygasające z końcem roku 2022.

Wykonanie wydatków w 2022 r. wyniosło 79 557,6 tys. zł (99,2% planu po zmianach).

(akta kontroli, str. 477-486, 684, 828-837)

W 2022 r. Minister Finansów rozdysponował rezerwy celowe budżetu państwa w części 85/08 z 35 pozycji w kwocie ogółem 286 759,8 tys. zł, w tym m.in.: z pozycji nr 24 kwotę 61 240,8 tys. zł, z pozycji nr 34 kwotę 16 619,4 tys. zł.

(akta kontroli, str. 1262-1263)

2.1.2. W 2022 r. Wojewoda Lubuski, w części 85/08, 33 decyzjami wydanymi w okresie od 27.09.2022 r. do 29.12.2022 r., dokonał blokady planowanych wydatków budżetowych w łącznej wysokości 30 900,0 tys. zł, w tym kwota wynikająca z 19 decyzji wydanych w grudniu wyniosła 22 169,2 tys. zł. Podstawą zablokowania całości ww. środków (30 900,0 tys. zł) był art. 177 ust. 1 pkt 3 ustawy o *finansach publicznych* (nadmiar posiadanych środków).

³⁰ Dz. U. poz. 545.

Kwota 17 blokad środków z rezerwy ogólnej oraz z rezerw celowych wyniosła ogółem 10 607,7 tys. zł, natomiast kwota 16 blokad środków z ustawy budżetowej wynosiła ogółem 20 292,1 tys. zł.

Procentowy udział zablokowanych wydatków w działach klasyfikacji budżetowej w odniesieniu do planu po zmianach wynosił od 0,01% do 16,22%.

Spośród ogółu 33 decyzji 21 (na kwotę 10 984,3 tys. zł) dotyczyło dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego województwa lubuskiego, tj.:

- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego – trzy decyzje na łączną kwotę 34,3 tys. zł;

- gmin i powiatów województwa lubuskiego – 20 decyzji na łączną kwotę 10 950,0 tys. zł.

(akta kontroli, str. 59, 305-309, 311-312, 329-466, 687-689)

Do systemu TREZOR wpisano, iż decyzja nr 85/08.4143.12.11.2022.BD z dnia 30.11.2022 r. o blokowaniu wydatków na kwotę 242,6 tys. zł została wydana na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy o *finansach publicznych*, który stanowi, że: w przypadku stwierdzenia: 1) niegospodarności w określonych jednostkach, (...), 3) nadmiaru posiadanych środków (...), - może być podjęta decyzja o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych. Tymczasem z uzasadnienia ww. decyzji nie wynika, aby decyzja o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych wynikała ze stwierdzenia niegospodarności w określonych jednostkach, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli, str. 59, 305-309, 311-312, 329-466, 687-689, 697-698)

2.1.3. Wojewoda Lubuski nie otrzymał w 2022 r. od Prezesa Rady Ministrów dyspozycji wpłaty środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19³¹.

(akta kontroli, str. 63)

2.1.4. W załączniku do ustawy budżetowej na rok 2022 wyszczególniono w planie wydatków budżetu państwa, dla części 85/08, kwotę 1 549 852 tys. zł, z tego na: dotacje i subwencje 1 287 511 tys. zł, świadczenia na rzecz osób fizycznych 1 499 tys. zł, wydatki bieżące jednostek budżetowych 247 452 tys. zł, wydatki majątkowe 1 944 tys. zł, współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej 11 446 tys. zł.

(akta kontroli, str. 639, 1078-1081, 1260)

2.1.4.1. W przypadku części 85/08 plan dotacji według ustawy budżetowej na rok 2022 wynosił 1 287 511 tys. zł. Na dzień 31.12.2022 r. plan wzrósł do kwoty 1 523 638 tys. zł, a wykonany został w wysokości 1 508 387 tys. zł. Największe kwoty dotacji zostały przeznaczone na:

- świadczenie wychowawcze (417 451 tys. zł) - celem programu Rodzina 500+ jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych; środki finansowe przeznaczone były na wypłatę przez gminę świadczenia wychowawczego, zgodnie z ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci³² oraz koszty obsługi tego zadania;

- świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (447 531 tys. zł) – są to wydatki związane z realizacją zadań wynikających z: ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych³³, ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów³⁴, ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów³⁵, ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”³⁶; środki te przeznaczone były w 2022 r. na wypłatę zasiłków

³¹ Na podstawie art. 69 ust. 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 568, ze zm.) Prezes Rady Ministrów mógł wydać wiążące polecenie m.in. dysponentowi części budżetu państwa wpłaty środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19.

³² Dz. U. z 2022 r. poz. 1577, ze zm.

³³ Dz. U. z 2023 r. poz. 390.

³⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1205, ze zm.

³⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 1297.

³⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 1329, ze zm.

rodziny wraz z dodatkami, świadczeń opiekuńczych, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenia rodzicielskiego, zasiłków dla opiekunów oraz świadczeń alimentacyjnych, wydatki związane z opłacaniem składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby otrzymujące świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekunów oraz wydatki na pokrycie wypłaty jednorazowego świadczenia w wysokości 4 tys. zł z tytułu urodzenia się dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu;

- funkcjonowanie powiatowych/miejskich komend Państwowej Straży Pożarnej (101 716 tys. zł) – realizacja zadań bieżących Państwowej Straży Pożarnej.

(akta kontroli, str. 1265-1268)

Wydatki na dotacje (wraz z środkami na współfinansowanie i finansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej) w 2022 r. zaplanowano w kwocie 1 293 287,0 tys. zł, po zmianach wydatki na dotacje wynosiły 1 530 539,3 tys. zł, zostały zrealizowane w kwocie 1 515 020,5 tys. zł³⁷, co stanowiło 117,1% planu wg ustawy budżetowej, 99,0% planu po zmianach oraz 77,0% wykonania wydatków na dotacje w roku 2021.

W części 85/08 wydatki na dotacje w 2022 r. (1 515 020,5 tys. zł) stanowiły 84,5% wydatków budżetowych ogółem (1 793 320,1 tys. zł).

(akta kontroli, str. 1260)

Wojewoda Lubuski dopełnił obowiązków informacyjnych, sformułowanych w art. 122 ust. 4 ustawy o *finansach publicznych*, tj. dwukrotnie w 2022 r. podawał do publicznej wiadomości, w drodze obwieszczeń wykazy jednostek wraz z kwotami dotacji przyznanych poszczególnym jednostkom.

(akta kontroli, str. 1082-1109)

W przypadku dodatku osłonowego (Rozdział 85295 - *Pozostała działalność*, § 2010 *Środki przeznaczone na wypłaty dodatków osłonowych*) środki były kluczowym elementem rządowej Tarczy Antyinflacyjnej i miały zniwelować rosnące ceny energii, gazu i żywności. Środki na realizację zadania w 2022 r. pochodziły z rezerwy celowej poz. 24. Plan na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosił 59 296,2 tys. zł, wykonanie wydatków wynosiło 56 733,3 tys. zł, tj. 95,7% planu po zmianach.

Przyczynami niewykorzystania dotacji w pełnej wysokości były:

- błędne wskazania źródła ogrzewania w znacznej części złożonych wniosków, co spowodowało przeszacowanie środków;
- przekroczenie przez wnioskodawców kryterium dochodowego, bądź wypłata świadczeń w oparciu o metodę zł za zł;
- mniejsza liczba osób uprawnionych do dodatku osłonowego;
- niższe koszty obsługi.

Decyzją Wojewody Lubuskiego z 28.12.2022 r., znak: 85/08.4143.12.33.2022.BD, zgłoszono do blokady kwotę 1 206,1 tys. zł pochodzącą z rezerwy celowej z 14 października 2022 r. (decyzja Ministra Finansów nr MF/FG4.4143.3.210.2022.MF.4359). Zadanie to było realizowane w 2022 r.

W Rozdziale 85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, § 2010 ujęte były wydatki związane z realizacją zadań wynikających z: ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Środki te przeznaczone były w 2022 r. na: wypłatę zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, świadczeń opiekuńczych, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenia rodzicielskiego, zasiłków dla opiekunów oraz świadczeń alimentacyjnych, wydatki związane z opłacaniem składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby otrzymujące świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekunów oraz wydatki na pokrycie wypłaty jednorazowego świadczenia w wysokości 4 tys. zł z tytułu urodzenia się dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu. Ze środków w tym rozdziale pokrywane były także koszty obsługi wyżej wymienionych zadań. W ramach świadczeń

³⁷ W 2022 r. nie wystąpiły wydatki niewygasające.

rodzinych wypłacono 74 980 świadczeń alimentacyjnych.

Na 31 grudnia 2022 r. plan w powyższym zakresie wyniósł 454 177,5 tys. zł. Do gmin przekazano środki w wysokości 453 526,6 tys. zł. Wykonanie wydatków na koniec 2022 r. wyniosło 447 530,6 tys. zł, czyli 98,5% planu i było o 0,5% niższe niż w 2021 r. Przyczyną niepełnego wykonania była mniejsza od planowanej (szacowanej) liczba osób pobierających świadczenia rodzinne, opiekuńcze i alimentacyjne.

(akta kontroli, str. 1265-1268)

Analiza dotycząca planowania i wydatkowania w 2022 r. środków na wypłaty przez jednostki samorządu terytorialnego (82 jednostki) kwot dodatku osłonowego oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego wykazała, że w przypadku³⁸: rozdziału 85502 Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, § 2010 Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami, spośród wydatków w ww. rozdziale i paragrafie wydatki na świadczenia alimentacyjne³⁹ wynosiły ogółem 30 278,0 tys. zł.

Spośród ww. 82 jst w 18 jst pracownicy LUW przeprowadzili kontrole w zakresie realizacji wybranych zadań w zakresie zasadności przyznawania świadczeń z tytułu funduszu alimentacyjnego, rzetelności i terminowości realizacji przez organ właściwy wierzyciela obowiązków wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz sporządzania sprawozdawczości. Podczas kontroli stwierdzano m.in.: brak pobierania od wnioskodawców oświadczeń o miejscu zamieszkania i sytuacji osób zobowiązanych do alimentacji, błędne wykazywanie danych sprawozdawczych dotyczących kwot odzyskanych świadczeń nienależnie pobranych z funduszu alimentacyjnego, oraz nieterminowe przekazywanie tych sprawozdań, realizowanie zadań przez pracowników ośrodka pomocy społecznej bez stosownych upoważnień, brak przekazywania do biura informacji gospodarczej danych o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego, brak wniosków do komornika o przyłączenie się do egzekucji.

W przypadkach, w których stwierdzano nieprawidłowości wydawano zalecenia pokontrolne, a jednostki informowały LUW o realizacji tych zaleceń.

(akta kontroli, str. 1147-1253, 1264)

W Planie Kontroli LUW na 2022 r. zaplanowano przeprowadzenie łącznie 23 kontroli kompleksowych, 305 kontroli problemowych, oraz cztery kontrole sprawdzające. Przeprowadzono w 2022 r. 23 kontrole kompleksowe (100% zaplanowanych), 198 problemowych, cztery sprawdzające (100% zaplanowanych), oraz dodatkowo 125 kontroli uproszczonych (w tym doraźnych), które nie były zaplanowane. Procentowe wykonanie planu kontroli wynosiło 97,7% (przeprowadzono 342 kontrole z 350 zaplanowanych). Skontrolowano 347 jednostek organizacyjnych, sporządzono 267 wystąpień pokontrolnych, oraz sformułowano 459 zaleceń pokontrolnych.

Wydział Budżetu i Finansów LUW przeprowadził kontrole w 14 jednostkach, m.in. w zakresie prawidłowości wykorzystania i rozliczania dotacji celowych otrzymanych z budżetu państwa w wybranych rozdziałach i paragrafach oraz realizacji dochodów budżetu państwa, stwierdzając w szczególności: niezgodność pomiędzy danymi zawartymi w sprawozdaniach budżetowych, a ewidencją księgową, błędne księgowanie wpływów, nieterminowe przekazywanie dochodów do LUW, nieprawidłowe ewidencjonowanie dochodów, nieterminowe przekazywanie do LUW sprawozdań budżetowych.

(akta kontroli, str. 75, 1147-1253, 1265-1268)

2.1.4.2. Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych, w części 85/08, w 2022 r. (2 266,5 tys. zł) stanowiły 0,1% wydatków budżetowych ogółem (1 793 320,1 tys. zł).

Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych zaplanowano na 2022 r. na kwotę 1 499,0 tys. zł, po zmianach kwota tych wydatków wyniosła 2 283,6 tys. zł, zostały one wykonane w wysokości 2 266,5 tys. zł⁴⁰, co stanowiło 151,2% planu wg ustawy budżetowej,

³⁸ Po uwzględnieniu zwrotów dokonanych przez jst do dnia 31.01.2023 r.

³⁹ Bez pomniejszenia o odzyskane nienależnie pobrane świadczenia.

⁴⁰ W 2022 r. nie wystąpiły wydatki niewygasające.

99,3% planu po zmianach, oraz 109,3% wykonania wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych w roku 2021. Nie wystąpiły istotne różnice między planem a wykonaniem ww. wydatków.

Z zaplanowanych na rzecz osób fizycznych środków realizowane były następujące rodzaje świadczeń:

- § 3020 - wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń (694,8 tys. zł),
- § 3030 - różne wydatki na rzecz osób fizycznych (diety, zwrot kosztów podróży, dojazdów komunikacją, itp.) (21, 8 tys. zł),
- § 3040 - nagrody o charakterze szczególnym niezaliczone do wynagrodzeń (159,5 tys. zł) - zaplanowano nagrody Lubuskiego Kuratora Oświaty dla nauczycieli za osiągnięcia dydaktyczno – wychowawcze,
- § 3050 - zasądzone renty (584,4 tys. zł) - m.in. wydatki realizowane na podstawie ugód sądowych i pozasądowych oraz postanowień i wyroków sądowych; renty wypłacane były miesięcznie osobom fizycznym, które doznały uszczerbku na zdrowiu przed 01.01.1999 r., w wyniku błędu w sztuce medycznej,
- § 3070 - wydatki osobowe niezaliczone do uposażeń wypłacane żołnierzom i funkcjonariuszom (258,6 tys. zł),
- § 3240 - stypendia dla uczniów (547,2 tys. zł), uruchomiono rezerwy celowe (poz.11) na kwotę 363,6 tys. zł i 183,6 tys. zł z przeznaczeniem na wypłatę w okresie styczeń – czerwiec 2022 r. oraz wrzesień – grudzień 2022 r. stypendiów Prezesa Rady Ministrów dla uczniów szczególnie uzdolnionych, przyznanych na rok szkolny 2021/2022 oraz 2022/2023.

(akta kontroli, str. 1260, 1518-1519)

Wydatki LUW, jako dysponenta III stopnia, na świadczenia na rzecz osób fizycznych zaplanowano na 2022 r. na kwotę 583,0 tys. zł, po zmianach wynosiły 636,4 tys. zł i zostały zrealizowane w wysokości 623,4 tys. zł (tj. 98,0% planu po zmianach). Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych w 2022 r. były wyższe od wydatków poniesionych w 2021 r. o 7,4%. Nie wystąpiły istotne różnice między planem, a wykonaniem ww. wydatków.

(akta kontroli, str. 639)

2.1.4.3. W części 85/08 - województwo lubuskie wydatki bieżące w 2022 r. (255 679,8 tys. zł) stanowiły 14,3% wydatków budżetowych ogółem (1 793 320,1 tys. zł).

Wydatki bieżące⁴¹ zaplanowano na 2022 r. na kwotę 250 375,0 tys. zł, po zmianach kwota wydatków wynosiła 258 235,7 tys. zł, wydatki te zostały wykonane w wysokości 255 679,8 tys. zł, co stanowiło 102,1% planu wg ustawy budżetowej, 99,0% planu po zmianach, oraz 113,7% wykonania wydatków w roku 2021. Nie wystąpiły istotne różnice między planem a wykonaniem ww. wydatków.

(akta kontroli, str. 1260, 1518-1519)

Wydatki bieżące dysponenta III stopnia, zaplanowane na 2022 r. na kwotę 59 397,0 tys. zł, zostały zwiększone do kwoty 77 917,0 tys. zł i zostały wykonane w wysokości 77 280,6 tys. zł (tj. 99,2% planu po zmianach). Wydatki te były wyższe niż poniesione w 2021 r. o 27,6%. Nie wystąpiły istotne różnice między planem a wykonaniem ww. wydatków.

(akta kontroli, str. 639)

Wydatki na wynagrodzenia, w części 85/08, w 2022 r., wyniosły 152 854,0 tys. zł i w porównaniu do wydatków na wynagrodzenia w 2021 r. (130 638,0 tys. zł) były wyższe o 17,0%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w przeliczeniu na jednego pełnozatrudnionego pracownika w części 85/08 wyniosło 7 687,3 zł, tj. o 14,3% więcej niż w 2021 r. (6 728,4 zł).

(akta kontroli, str. 1328-1330, 1339-1344)

Wydatki na wynagrodzenia dysponenta III stopnia, w 2022 r., wyniosły 40 892,6 tys. zł i były wyższe od wydatków poniesionych w 2021 r. o 10,0% (37 172,7 tys. zł). Przeciętne

⁴¹ Wraz z środkami na współfinansowanie i finansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej.

miesięczne wynagrodzenie w 2022 r., w przeliczeniu na jednego pełnozatrudnionego pracownika LUW, wyniosło 6 681,8 zł, tj. o 6,3% więcej niż w 2021 r. (6 283,4 zł).

(akta kontroli, str. 77-78)

W 2022 r. przeciętne zatrudnienie w LUW (dysponent III stopnia), wyniosło 510 osób i było wyższe niż w 2021 r. o 17 osób (493 osoby).

Różnice w stanie zatrudnienia w 2022 r., w porównaniu z rokiem 2021 r.⁴², w poszczególnych grupach (tj. w grupie 01 *osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń* – wzrost zatrudnienia o cztery osoby, w grupie 02 *osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe* – wzrost zatrudnienia o jedną osobę oraz w grupie 03 *członkowie korpusu służby cywilnej* – wzrost zatrudnienia o 12 osób), były następujące:

- w grupie 01 – w rozdziale 75081 *System powiadamiania ratunkowego* – wzrost o cztery osoby, w rozdziale 85144 *System wspomagania dowodzenia państwowego ratownictwa medycznego* – zmniejszenie o dwie osoby, rozdział 85146 *Dyspozytornie medyczne* – wzrost o dwie osoby;
- w grupie 02 – w rozdziale 75011 – wzrost o jedną osobę;
- w grupie 03 – w rozdziale 75011 – wzrost o 12 osób.

(akta kontroli, str. 77-78)

W 2022 r., w porównaniu do roku 2021, nastąpił wzrost przeciętnego zatrudnienia ogółem o 17 etatów, w tym dla grupy pracowniczej: 01 wzrost o cztery etaty, 02 wzrost o jeden etat, 03 wzrost o 12 etatów.

Na wzrost przeciętnego zatrudnienia w 2022 r. wpłynęło:

a) w rozdziale 75011 *Urzędy wojewódzkie* w grupie wg statusu zatrudnienia 02 powołanie w dniu 22 listopada 2021 r. II wicewojewody, przepracowanie całego roku zwiększyło stan zatrudnienia o jeden etat grupy 02,

b) w rozdziale 75011 *Urzędy wojewódzkie* w grupie 03:

- decyzją Ministra Finansów zwiększenie zatrudnienia o pięć etatów, w celu realizacji zadań związanych z obsługą wniosków cudzoziemców i prowadzeniem postępowań o wydanie zezwolenia na pobyt i pracę; konieczność zwiększenia zatrudnienia ze względu na duży wzrost spraw związanych z uchodźcami (wojna w Ukrainie) w celu zapewnienia efektywnego realizowania zadań,
- zatrudnienie pięciu osób w ramach umowy na zastępstwo za pracowników przebywających na długotrwałych zwolnieniach chorobowych oraz korzystających z urlopów związanych z rodzicielstwem w celu zapewnienia stabilności realizowanych zadań,

c) w rozdziale 75081 *System powiadamiania ratunkowego* w grupie 01:

- wzrost przeciętnego zatrudnienia spowodowany był zatrudnieniem pracownika na stanowisko wakujące w celu zapewnienia efektywności pracy oraz zakończeniem przez trzech pracowników urlopów związanych z rodzicielstwem.

Poza tym, wpływ na wysokość przeciętnego zatrudnienia pracowników miała metodologia obliczania przeciętnego zatrudnienia wg sprawozdania Rb-70 (absencja pracowników z tytułu opieki nad dzieckiem, zasiłków chorobowych, urlopów macierzyńskich, rodzicielskich, wychowawczych oraz bezpłatnych obniża wysokość przeciętnego zatrudnienia pracowników, natomiast zmniejszenie absencji, tj. niższa zachorowalność, powroty pracowników z urlopów macierzyńskich, rodzicielskich, wychowawczych oraz bezpłatnych zwiększają przeciętną wysokość zatrudnienia).

Środki na wynagrodzenia wydatkowano zgodnie z planem po zmianach.

Wysokość wydatków w dziale 851 - *Ochrona zdrowia*, rozdz. 85146 - *Działalność dyspozytorni medycznych* wynika z ujęcia w wykonaniu za 2022 rok niewykorzystanych wydatków z dodatkowego funduszu motywacyjnego utworzonego w 2021 r.

Środki z dodatkowego funduszu motywacyjnego, które nie zostały wydatkowane przez dysponentów części budżetowych w pełnej wysokości w 2021 r., mogły być zrealizowane do dnia 30 listopada 2022 r. Wynagrodzenia przeznaczone na przedmiotowy cel, które nie zostały wykorzystane w 2021 r. stanowiły wydatki tzw. *niewygasające* i zostały

⁴² Według sprawozdania Rb-70.

określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego⁴³.

W LUW, w ramach środków niewygasających w 2021 r., wypłacono specjalne dodatki motywacyjne, w łącznej wysokości 187,4 tys. zł, z tego: w grupie 01 w kwocie 169,4 tys. zł, w grupie 03 w kwocie 18,0 tys. zł⁴⁴.

(akta kontroli, str. 635-638)

W zakresie wzrostu wydatków na wynagrodzenia:

a) (Rezerwy celowe). W 2022 r. Minister Finansów przekazał LUW, jako dysponentowi III stopnia, środki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi⁴⁵ łącznie w wysokości 2 968,1 tys. zł, w ramach następujących rezerw celowych:

- poz. 9 - kwota 495,0 tys. zł, skutki przechodzących decyzji z 2021 r., tj. zwiększenie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników Centrum Powiadomiania Ratunkowego,
- poz. 44 - kwota 329,0 tys. zł, środki przeznaczone na sfinansowanie kosztów związanych z zatrudnieniem członków korpusu służby cywilnej w wydziale właściwym ds. legalizacji pobytu, na realizację zadań związanych z obsługą wniosków cudzoziemców i prowadzeniem postępowań o wydanie zezwolenia na pobyt i pracę,
- poz. 44 - kwota 1 949,9 tys. zł, podwyższenie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pracowników LUW;

b) w Ustawie budżetowej na 2022 r. nastąpiło:

- zwiększenie planu wynagrodzeń⁴⁶ (z wyłączeniem wyższych stanowisk państwowych - grupa 02) o kwotę 935,0 tys. zł (3% fundusz nagród, o który został pomniejszony ustawą budżetową na 2021 rok plan wynagrodzeń),
- zwiększenie planu o 4,4% z przeznaczeniem na zwiększenie wynagrodzeń pracowników z wyłączeniem wyższych stanowisk państwowych – grupa 02,
- zwiększenie planu o kwotę 357,0 tys. zł w rozdziale 85146 *Działalność dyspozytorni medycznych*, § 4040 – Dodatkowe wynagrodzenie roczne (z dniem 1 stycznia 2021 roku pracownicy dyspozytorni medycznej stali się pracownikami LUW).

(akta kontroli, str. 635-638)

W 2022 r. oraz w roku poprzednim w LUW zawierano z osobami fizycznymi umowy cywilne inne niż umowy o pracę.

W 2021 r. ze 150 osobami (w tym z 9 pracownikami własnymi) zawarto w LUW umowy zlecenia⁴⁷ na kwotę ogółem 1 249,8 tys. zł. W 2022 r. ze 153 osobami (w tym z 11 pracownikami własnymi) zawarto takie umowy na kwotę ogółem 1 068,2 tys. zł (wzrost liczby osób, z którym zawarto umowy zlecenia w 2022 r. w stosunku do roku poprzedniego ogółem o trzy osoby, w tym wzrost w 2022 r. w stosunku do roku poprzedniego liczby osób, z którymi zawarto umowy zlecenia z pracownikami własnymi LUW o dwie osoby).

W 2021 r. z 11 osobami zawarto w LUW umowy o dzieło na kwotę ogółem 20,0 tys. zł finansowane w ramach § 417 – Wynagrodzenia bezosobowe, natomiast w 2022 r. z 10 osobami zawarto takie umowy na kwotę ogółem 8,5 tys. zł. W 2021 r. ani w 2022 r. nie zawierano w LUW umów o dzieło z pracownikami własnymi, tj. z pracownikami Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim.

W 2021 r. ani w 2022 r. nie zawierano w LUW innych umów cywilnych, których przedmiotem byłoby świadczenie pracy przez osoby fizyczne na rzecz Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego, w tym umów na wynajem personelu (tzw. umów *body leasing*⁴⁸).

(akta kontroli, str. 474-476)

⁴³ Dz. U. poz. 2407.

⁴⁴ Środki te ujęto po stronie wykonania. Nie wykazano ich po stronie planu z uwagi na fakt, iż środki na ten cel zaplanowane zostały w ustawie budżetowej na rok 2021 i wykazane po stronie planu w Rb-70 za 2021 r.

⁴⁵ § 401 – 412.

⁴⁶ § 401-402.

⁴⁷ Umowy zlecenia - umowy trwające w okresie od 3 do 6 miesięcy, lub powtarzane nieprzerwanie przez ten okres, oraz umowy trwające powyżej 6 miesięcy lub powtarzane nieprzerwanie przez ten okres.

⁴⁸ Body leasing - alternatywne pozyskanie pracowników za sprawą outsourcingu specjalistów. W skrócie polega to na udostępnieniu na rzecz danej firmy, najczęściej krótkoterminowo i w zgodzie z zawartą umową pracowników będących nieocenionym wsparciem. Szczególnie pomocne jest to w projektach, które wymagają współpracy ze specjalistami innych branż niż ta, w której działa firma [<https://rpms.pl/umowa-na-body-leasing/> dostęp 23.03.2023 r.]

2.1.4.4. W części 85/08 wydatki majątkowe w 2022 r. (20 353,3 tys. zł) stanowiły 1,1% wydatków budżetowych ogółem (1 793 320,1 tys. zł).

Wydatki majątkowe⁴⁹ zaplanowano na 2022 r. na kwotę 4 691,0 tys. zł, po zmianach kwota wydatków wynosiła 20 368,1 tys. zł, wydatki te zostały wykonane w wysokości 20 353,3 tys. zł⁵⁰, co stanowiło 433,9% planu wg ustawy budżetowej, 99,9% planu po zmianach, oraz 55,7% wykonania wydatków w roku 2021.

(akta kontroli, str. 1260)

Wydatki majątkowe dysponenta III stopnia, zaplanowane na 2022 r. na kwotę 534,0 tys. zł, zostały zwiększone do kwoty 1 662,3 tys. zł i wykonane w wysokości 1 653,5 tys. zł (tj. 99,4% planu po zmianach). Wydatki te stanowiły 34,6% wydatków majątkowych poniesionych w 2021 r. (4 769,5 tys. zł).

(akta kontroli, str. 639)

W 2022 r. wydatki LUW na zakupy inwestycyjne i wydatki inwestycyjne wyniosły 1 653,5 tys. zł, w tym na zakupy inwestycyjne 1 429,0 tys. zł, na wydatki inwestycyjne 224,5 tys. zł. W planie finansowym:

- w dziale 600 - *Transport*, rozdziale 60031 *Przejścia graniczne*, nie wyszczególniono wydatków; w trakcie roku wprowadzono do planu jedno zadanie na kwotę 468,6 tys. zł (środki z rezerwy celowej) przeznaczoną na zakup ciężkiego kombinezonu pirotechnicznego do działań minersko-pirotechnicznych dla funkcjonariuszy Straży Granicznej w ramach zabezpieczenia kontroli granicznej na dodatkowym lotniczym przejściu granicznym Zielona Góra – Babimost; zadanie zostało zrealizowane w pełnym zakresie; w wyniku realizacji zadania zwiększono bezpieczeństwo funkcjonariuszy Straży Granicznej;

- w dziale 750 - *Administracja publiczna*, rozdziale 75011 *Urzędy Wojewódzkie* w planie finansowym wyszczególniono kwotę 534 tys. zł na wydatki majątkowe dotyczące czterech zadań; w trakcie roku zrezygnowano z realizacji dwóch zadań na kwotę 35 tys. zł⁵¹; w trakcie roku do planu wprowadzono siedem zadań na kwotę 592 tys. zł⁵²; kwota wydatków majątkowych wg planu finansowego po zmianach dla dziewięciu ww. zadań wynosiła 1 091 tys. zł; w pełnym zakresie zrealizowano osiem zadań, natomiast jedno zadanie, tj. zakup programu finansowo-księgowego QNT Quorum zrealizowano częściowo (na kwotę 226 tys. zł z zaplanowanej kwoty 250 tys. zł); dwa zadania na kwotę 35 tys. zł (przebudowa dachu budynku archiwum oraz przebudowa hydroforni w budynku LUW) przesunięto do realizacji w 2023 r.; łącznie do realizacji na 2023 r. przeniesiono trzy zadania⁵³ na kwotę 201 tys. zł; w wyniku realizacji zadań uzyskano: poprawę stanu taboru LUW, poprawę warunków w Ośrodku Wypoczynkowym w Pobierowie, poprawę funkcjonowania wentylacji i klimatyzacji w budynku LUW, poprawę funkcjonowania bazy samochodowej, uzyskano możliwość organizacji konferencji w pomieszczeniach budynku LUW;

- w dziale 752 - *Obrona narodowa*, rozdziale 75212 *Pozostałe wydatki obronne*, oraz w dziale 754 - *Bezpieczeństwo publiczne*, rozdziale 75421 *Zarządzanie kryzysowe*, nie wyszczególniono wydatków; w trakcie roku do planu finansowego wprowadzono trzy zadania na kwotę 53 tys. zł⁵⁴, wszystkie trzy ww. zadania zostały zrealizowane w 2022 r. w pełnym zakresie; w wyniku realizacji zadań uzyskano następujące efekty: poprawiono łączność radiową poprzez zakup stacji radioprzebiennikowej, poprawiono łączność

⁴⁹ Wraz z środkami na współfinansowanie i finansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej.

⁵⁰ W 2022 r. nie wystąpiły wydatki niewygasające.

⁵¹ Przebudowa dachu budynku archiwum przy ul. Fabrycznej 71 w Gorzowie Wielkopolskim na kwotę 15 tys. zł, oraz przebudowa hydroforni w budynku LUW na kwotę 20 tys. zł.

⁵² W tym: 1) Modernizacja Ośrodka Wczasowego w Pobierowie (213 tys. zł – wydatek inwestycyjny), 2) Zakup samochodu osobowego na potrzeby prowadzenia działań operacyjnych (174 tys. zł), 3) Wymiana urządzeń i sterowania systemu klimatyzacji w serwerowni LUW (98 tys. zł), 4) Zakup podnośnika dwukolumnowego, pneumatycznego (47 tys. zł), 5) Zakup zestawu videokonferencyjnego zoomroom (31 tys. zł), 6) Zakup przełączników sieciowych do rozszerzenia infrastruktury szkoleniowej LUW (31 tys. zł), 7) Budowa wielopoziomowego parkingu przy LUW (12 tys. zł – wydatek inwestycyjny) – dokumentacja.

⁵³ Przebudowa dachu budynku archiwum, przebudowa hydroforni w budynku LUW, zakup programu finansowo-księgowego (wdrożenie programu).

⁵⁴ Zakupy: 1) Radioprzebiennika VHF SRL 5500 do utworzenia stacji przebiennikowej w domu Pomocy Społecznej Tursk na potrzeby obronne państwa (13,8 tys. zł), 2) Cyfrowej centrali telefonicznej (26,2 tys. zł), 3) Drona do monitorowania terenu działania służb ratowniczych w sytuacjach kryzysowych (13 tys. zł).

telefoniczną poprzez zakup cyfrowej centrali telefonicznej, poprzez zakup drona poprawiono możliwości w zakresie monitorowania terenu (w tym w szczególności obszarów wodnych) przez służby ratownicze w sytuacjach kryzysowych;

- w dziale 851 - *Ochrona zdrowia*, rozdziale 85195 *Pozostała działalność* nie wyszczególniono wydatków; w trakcie roku do planu wprowadzono jedno zadanie na kwotę 50 tys. zł⁵⁵; zadanie ww. w 2022 r. zostało zrealizowane w pełnym rzeczowym zakresie (wydatek 41,7 tys. zł), w wyniku realizacji zadania uzyskano możliwość organizacji konferencji w pomieszczeniach budynku LUW.

W 2022 r. nie wystąpiła sytuacja, aby nie zrealizowano całkowicie wydatków majątkowych LUW na zaplanowane zadania, natomiast do realizacji w 2023 r. przeniesiono dwa ww. zadania w pełnym zakresie (przebudowa dachu budynku archiwum oraz przebudowa hydroforni w budynku LUW), natomiast jedno ww. zadanie w częściowym zakresie (wdrożenie programu finansowo-księgowego QNT Quorum).

(akta kontroli, str. 222-237, 853)

2.1.5. Na koniec 2022 r. zobowiązania ogółem dysponenta części 85/08 wyniosły 13 691,6 tys. zł (po korekcie sprawozdania budżetowego Rb-28 za 2022 r., które zostało przesłane do MF w dniu 28.03.2023 r.), na koniec 2021 r. wynosiły one 18 102,9 tys. zł, tj. na koniec 2022 r. były mniejsze niż na koniec roku 2021 o kwotę 4 411,8 tys. zł (24,4%).

(akta kontroli, str. 31, 1005-1036, 1518-1519)

Najwyższe kwoty zobowiązań dotyczyły następujących pozycji: dodatkowe wynagrodzenie roczne i dodatkowe uposażenie roczne dla żołnierzy oraz funkcjonariuszy (10 512,0 tys. zł); wynagrodzenia wraz z pochodnymi (2 055,5 tys. zł).

(akta kontroli, str. 1518-1519)

Kwota zobowiązań Urzędu (dysponent III stopnia), wg stanu na koniec 2022 r., wyniosła 3 746,5 tys. zł, w tym w dziale 750 wynosiła 3 132,8 tys. zł, natomiast w rozdziale 75011 wynosiła 2 851,3 tys. zł. Głównymi źródłami zobowiązań w tym rozdziale na koniec 2022 r. były kwoty wynikające z: wypłaty kwoty dodatkowego wynagrodzenia rocznego (§ 4040 kwota 2 070,4 tys. zł), wpłaty składek na ubezpieczenie społeczne (§ 4110 kwota 355,3 tys. zł), wpłaty składek na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy (§ 4120 kwota 41,1 tys. zł), zakupu usług pozostałych (§ 4300 kwota 124,6 tys. zł).

Wykazane w sprawozdaniu Rb-28 wartości wynikały z ewidencji księgowej. Nie wystąpiły przypadki niewykazywania zobowiązań wymagalnych w ciągu roku i jednoczesnego wykazania na koniec roku wydatków lub zobowiązań z tytułu odsetek za nieterminowe regulowanie zobowiązań, nie wystąpiły również odsetki od zobowiązań przeterminowanych.

(akta kontroli, str. 477-523, 690-692, 775-777, 828-837)

2.1.5.1. Na koniec 2022 r. nie wystąpiły u dysponenta części 85/08 - *województwo lubuskie* zobowiązania wymagalne.

(akta kontroli, str. 1005-1036)

Na koniec 2022 r. nie wystąpiły w LUW zobowiązania wymagalne.

Analiza zapisów analitycznych konta 751 Koszty finansowe oraz konta 130 Rachunek bieżący jednostki w paragrafach odsetkowych wykazała, że w 2022 r. roku miały miejsce dwa przypadki⁵⁶ powstania zobowiązań wymagalnych.

W 2022 r. nie wystąpiła konieczność podejmowania przez kierownika jednostki działań w celu pozyskania dodatkowych środków na sfinansowanie zobowiązań wymagalnych (kwotami ww. odsetek obciążono odpowiedzialnych pracowników LUW).

(akta kontroli, str. 477-523, 690-692, 775-777, 828-837)

⁵⁵ Zakup zestawu *videokonferencyjnego zoomroom*.

⁵⁶ Pierwszy dotyczył sytuacji, gdzie do LUW nie wpłynęła faktura z Orange Polska S.A. na kwotę 772,40 zł z terminem płatności 04.07.2022 r. LUW wystąpił o duplikat i wydłużenie terminu płatności. Po otrzymaniu duplikatu niezwłocznie została uregulowana płatność. Kontrahent przy kolejnej fakturze z dnia 19.10.2022 r. naliczył odsetki w kwocie 20,36 zł. Kwotą tą obciążono odpowiedzialnego pracownika LUW. Pracownik dokonał wpłaty na konto LUW w dniu 31.10.2022 r. i w tym samym dniu LUW przekazał tę kwotę na konto Orange.

Drugi przypadek dotyczył sytuacji, gdzie termin płatności za trzy faktury z Orange Polska przypadał na 02.08.2022 r. LUW dokonał zapłaty w dniu wskazanym na fakturach. U kontrahenta wpływ środków zaewidencjonowano w dniu 03.08.2022 r. Kontrahent w dniu 19.08.2022 r. naliczył odsetki w kwocie 1,32 zł. Kwotą tą obciążono odpowiedzialnego pracownika LUW. Pracownik dokonał wpłaty 30.08.2022 r. i w tym samym dniu LUW przekazał 1,32 zł do Orange.

2.1.6. W wykazie wydatków budżetu państwa, które nie wygasają w 2021 r.⁵⁷ (w części 85/08 - województwo lubuskie) ujęto wydatki w łącznej wysokości 12 582,0 tys. zł, z przeznaczeniem na następujące zadania:

- zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych przez Komendę Wojewódzką PSP (rozdział 75410 § 6060) – dostawa samochodów nie była możliwa w 2021 r., w związku z czym niemożliwe było zrealizowanie wydatków; do 31 marca 2022 r. zrealizowano wydatki w wysokości 2 998,4 tys. zł, z zaplanowanej kwoty 6 000,0 tys. zł (50%),
- budowa strażnicy Komendy Powiatowej PSP z Jednostką Ratowniczo-Gaśniczą w Żarach (rozdział 75411 § 6410) w kwocie 671,5 tys. zł,
- rozwój sieci ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Gorzowie Wielkopolskim (rozdział 85203 § 6310) w kwocie 482,5 tys. zł,
- utworzenie Klubu Senior+ na terenie gminy Santok (rozdział 85295 § 2030) – remont pomieszczeń sali wiejskiej w kwocie 169,0 tys. zł,
- budowa Przedszkola i Żłobka przy ul. Akacyjowej w Świebodzinie (rozdział 85516 § 6330) w kwocie 1 039,3 tys. zł,
- budowa Zespołu Klubów Dziecięcych w Ulimiu (rozdział 85516 § 6330) w kwocie 2 160,0 tys. zł,
- budowa Żłobka Miejskiego w Dobiegniewie (rozdział 85516 § 6330) w kwocie 931,9 tys. zł;
- rozbudowa Żłobka Samorządowego w Rzepinie (rozdział 85516 § 6330) w kwocie 317,2 tys. zł,
- utworzenie Klubu Dziecięcego na terenie gminy Kargowa (rozdział 85516 § 6330) w kwocie 472,0 tys. zł,
- utworzenie Żłobka *Wesoła Sowa* w Nowej Wsi (rozdział 85516 § 6330) w kwocie 114,4 tys. zł,
- przekazanie środków na dodatkowy fundusz motywacyjny (rozdział 85146 §§ 4010, 4020, 4110, 4120) w łącznej kwocie 224,2 tys. zł – wypłata tych środków została zaplanowana na 2022 r., w związku z art. 1 pkt 22 ustawy z dnia 14 października 2021 r. *o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 oraz ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*⁵⁸.

Przeniesienie realizacji i finansowania powyższych zadań na 2022 r. wynikało przede wszystkim z warunków spowodowanych stanem epidemii COVID-19 polegających m.in. na opóźnieniach w odbiorach prac, wzroście cen, trudnościach w znalezieniu wykonawców i dostępności materiałów.

(akta kontroli, str. 33, 60-62)

W 2022 r., z ujętej w planie kwoty wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego 2021 r., wynoszącej 12 582,0 tys. zł, zrealizowano wydatki w kwocie 12 415,1 tys. zł, niewykorzystane środki stanowiły kwotę 166,9 tys. zł.

Nie wystąpiły przypadki braku realizacji poszczególnych zadań przeniesionych do wykonania w roku 2022.

Ewidencja i sprawozdawczość dotycząca środków przeniesionych do wydatkowania w 2022 r. była prowadzona przez dysponenta części 85/08 prawidłowo.

(akta kontroli, str. 239-244)

W 2022 r. w niepełnej wysokości wykorzystano środki przeznaczone na:

- budowę Przedszkola i Żłobka przy ul. Akacyjowej w Świebodzinie (nie wykorzystano 160,2 tys. zł z zaplanowanej kwoty 1 039,2 tys. zł); przyczyną było zmniejszenie przez gminę zakresu rzeczowego zadania⁵⁹, co skutkowało zmniejszeniem dofinansowania o taki sam procent, o jaki została obniżona wartość kosztorysowa zadania,

⁵⁷ Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 2407).

⁵⁸ Dz. U. poz. 1901; zgodnie z art. 21 ust. 6 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw wydatki te mogły być dokonane do 30 listopada 2022 r.

⁵⁹ Burmistrz Świebodzina poinformował Wojewodę, że: *Gmina Świebodzin odstąpiła od umowy z wyłącznej winy Wykonawcy na Budowę przedszkola i żłobka w technologii modułowej, w formule zaprojektuj i wybuduj wraz kompletną infrastrukturą techniczną oraz zagospodarowaniem terenu. Według sprawozdania z realizacji zadania, Gmina zadeklarowała wpis do rejestru żłobków do dnia 30.03.2023 r.*

- rozbudowę Żłobka Samorządowego w Rzepinie (nie wykorzystano 4,5 tys. zł z zaplanowanej kwoty 317,1 tys. zł), przyczyną był fakt wystawienia i opłacenia faktury za nadzór inwestorski po terminie (w grudniu 2021 r.),
- budowę Żłobka Miejskiego w Dobiegniewie (nie wykorzystano 1,4 tys. zł z zaplanowanej kwoty 931,9 tys. zł), przyczyną był fakt wystawienia i opłacenia faktury za nadzór inwestorski po terminie dokonania wpisu do rejestru żłobków i klubów dziecięcych nowopowstałej instytucji opieki nad dziećmi, ponadto wydatek ten nie był przewidziany w Programie inwestycyjnym,
- wypłatę dodatkowego funduszu motywacyjnego - rozdział 85146, § 4110 (nie wykorzystano 0,2 tys. zł z zaplanowanej kwoty 32,2 tys. zł), oraz wypłatę dodatkowego funduszu motywacyjnego - rozdział 85146, § 4120 (nie wykorzystano 0,6 tys. zł z zaplanowanej kwoty 4,6 tys. zł), przyczyną było niewykorzystanie środków pochodnych od wynagrodzeń, tj. środków z Funduszu Pracy oraz zmiany wysokości opłacanej składki wypadkowej.

W 2022 r. otrzymywane z Ministerstwa Finansów środki niezwłocznie (w tym samym dniu) przekazywano wykonawcom ww. zadań.

Spośród ww. zadań w jednym przypadku (zadanie Budowa Przedszkola i Żłobka przy ul. Akacyjowej w Świebodzinie) nie wykorzystano przekazanych przez LUW środków finansowych w terminie określonym w art. 21 ust. 6 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, tj. do 30 listopada 2022 r. W dniu 07.12.2022 r. Gmina Świebodzin przekazała na rachunek LUW kwotę 160,2 tys. zł. W dniu 08.12.2022 r. (terminowo) dysponent części 85/08 zwrócił niewykorzystane środki na wyodrębniony rachunek dochodów centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa.

Udział w wydatkach niewykorzystanych do końca listopada 2022 r. środków, które w roku 2021 zostały pozyskane z rezerw budżetowych i następnie uwzględnione w wykazie wydatków niewygasających z końcem roku budżetowego stanowiły wydatki na realizację następujących zadań:

- Budowa Przedszkola i Żłobka przy ul. Akacyjowej w Świebodzinie,
- Rozbudowa Żłobka Samorządowego w Rzepinie,
- Budowa Żłobka Miejskiego w Dobiegniewie.

(akta kontroli, str. 245-304, 313-328, 693)

2.1.7. W części 85/08 - województwo lubuskie, do końca roku budżetowego 2022 nie wystąpiły wydatki niewygasające.

(akta kontroli, str. 63)

2.1.8. W części 85/08 plan wydatków według ustawy budżetowej na 2022 r. wynosił 1 549 852 tys. zł. W ciągu roku budżetowego pozyskano dodatkowe środki z rezerw celowych budżetu państwa w wysokości 277 957 tys. zł, natomiast wykonanie wydatków z rezerw celowych wynosiło 267 741 tys. zł.

Badaniem⁶⁰ objęto rezerwy celowe w ramach pozycji: 24 Wydatki związane z realizacją działań łagodzących skutki inflacji, w tym na dodatki osłonowe oraz ochronę odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej – 24 455 tys. zł; 34 Środki na realizację ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów oraz na opłacenie składki emerytalnej i rentowej z ubezpieczenia społecznego, a także na opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne i zasiłki dla opiekunów i na realizację art. 10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" – 16 619 tys. zł. Łączne zwiększenia planu w ramach 2 ww. pozycji wynosiły 41 074 tys. zł, tj. 14,8% ogółu kwot zwiększających plan.

Rezerwą celową poz. 24 przyznano kwotę 24 455 tys. zł (po korekcie kwota 24 432 tys. zł). Po otrzymaniu decyzji o zwiększeniu planu wydatków wprowadzono zmiany w planie finansowym jednostki. Wnioskowanie o środki wynikało z potrzeb i było celowe, a środki

⁶⁰ Szczegółowe badanie wydatków dysponenta części 85/08 oraz dysponenta III stopnia przedstawiono w punktach od 2.1.8 do 2.1.13 oraz 2.1.15.

wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. Z ww. kwoty 24 432 tys. zł nie wykorzystano 2,7 tys. zł z uwagi na: fakt, że część złożonych wniosków zawierała błędnie wskazane źródła ogrzewania, przekroczenie przez wnioskodawców kryterium dochodowego, wypłatę świadczeń w oparciu o metodę zł za zł, mniejszą liczbę osób uprawnionych do dodatku osłonowego niż szacowały gminy.

Niezwłocznie po dokonaniu ostatecznych zmian w planie wydatków, pismem z 23.11.2022 r., zgłoszono wolne środki w kwocie 23 tys. zł do zablokowania. Środki te zostały zablokowane decyzją Wojewody Lubuskiego z 29.11.2022, znak: 85/08.4143.12.9.2022.BD, a następnie decyzją MF z 22.12.2022 r. zmniejszono wydatki budżetowe o 23 tys. zł. Niewykorzystana kwota 2,7 tys. zł dotyczyła zwrotów dotacji po zakończeniu realizacji zadania, wcześniej gminy nie zgłaszały nadwyżki środków, dlatego kwoty tej nie zgłoszono do blokady.

(akta kontroli, str. 1263, 1265-1268, 1380-1381)

Rezerwą celową poz. 34 przyznano: przed korektą decyzji MF 16 619 tys. zł (w tym rozdz. 85502 kwota 14 010 tys. zł, rozdz. 85513 kwota 2 609 tys. zł), po korekcie decyzji MF 14 619 tys. zł (w tym rozdz. 85502 kwota 12 010 tys. zł, rozdz. 85513 kwota 2 609 tys. zł). Po otrzymaniu decyzji o zwiększeniu planu wydatków wprowadzono zmiany w planie finansowym jednostki. Wnioskowanie o środki wynikało z potrzeb i było celowe, a środki wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. Nie wykorzystano kwoty 2 670 tys. zł, w tym: w rozdziale 85502 kwoty 2 381 tys. zł (z tego zwroty z jst 2 179 tys. zł, blokada 202 tys. zł) oraz w rozdziale 85513 kwoty 289 tys. zł.

Przyczyny niewykorzystania środków były następujące: niezakończone postępowania odwoławcze dotyczące świadczeń pielęgnacyjnych w Samorządowym Kolegium Odwoławczym, mniejsza liczba świadczeniobiorców (w 2021 r. świadczenia rodzinne pobierało 48 340 rodzin, a w 2022 r. 46 683 rodziny - spadek o 1 657 rodzin), mniejsza liczba wniosków o przyznanie świadczeń rodzinnych (w 2021 r. 39 681 wniosków, w 2022 r. 33 408 wniosków – mniej o 6 273 wnioski, tj. o 16%), duża liczba decyzji odmownych w zakresie udzielania świadczeń rodzinnych w powodu przekroczenia kryterium dochodowego. Kwota niewykorzystanych środków dotyczyła zwrotów dotacji po zakończeniu realizacji zadania, wcześniej gminy nie zgłaszały nadwyżki środków, dlatego zablokowano tylko kwotę 202 tys. zł. W związku z niewykorzystaniem środków zwrócono się z wnioskiem o korektę decyzji budżetowej. Niezwłocznie po dokonaniu ostatecznych zmian w planie wydatków w rozdz. 85502 § 2010, pismem z 23.11.2022 r. zgłoszono środki w kwocie 2 000 tys. zł do zablokowania. Środki te zostały zablokowane decyzją Wojewody Lubuskiego z 29.11.2022 r.⁶¹, a następnie decyzją MF z 22.12.2022 r. zmniejszono wydatki budżetowe o 2 000 tys. zł. Ponadto pismem z 22.12.2022 r. zgłoszono do blokady 202 tys. zł (rozdz. 85502). Środki te zostały zablokowane decyzją Wojewody Lubuskiego z 23.12.2022 r. Rozdział 85513 – nie występowało z wnioskiem o korektę decyzji, ponieważ z informacji przekazywanych przez realizatorów świadczeń rodzinnych wynikało, że przekazane środki są niezbędne do pełnej realizacji zadania.

(akta kontroli, str. 1263, 1382-1383)

Ponadto szczegółowym badaniem, w zakresie wykorzystania środków z rezerw celowych przez dysponenta III stopnia (LUW), objęto rezerwę celową przeznaczoną decyzją Ministra Finansów z dnia 20.04.2022 r.⁶² na sfinansowanie zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa w kwocie 12 638,5 tys. zł. Ustalono, że:

- środki otrzymane z rezerwy celowej nie mogły zostać ujęte w pierwotnym planie finansowym jednostki,
- po otrzymaniu decyzji Ministra Finansów o zwiększeniu planu wydatków wprowadzono zmiany w planie finansowym jednostki,
- wnioskowanie o środki wynikało z faktycznych potrzeb i było celowe,

⁶¹ Znak: 85/08.4143.12.10.2022.BD.

⁶² Nr MF/FG3.4143.3.50.2022.MF.1248.

- kwota rezerwy celowej została przez LUW wykorzystana w całości⁶³ i zgodnie z przeznaczeniem, tj. na terminową spłatę zobowiązania wymagalnego Skarbu Państwa wobec Powiatu Słubickiego wynikającego z wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie Wydział I Cywilny z dnia 30.03.2022 r.⁶⁴.

(akta kontroli, str. 876-923)

Badaniem objęto budżet środków europejskich⁶⁵ w ramach pozycji: 98 Rezerwa celowa budżetu środków europejskich (100% otrzymanych środków z budżetu środków europejskich).

Po otrzymaniu decyzji o zwiększeniu planu wydatków o kwotę 3 895 tys. zł, wprowadzono zmiany w planie finansowym jednostki. Wnioskowanie o środki wynikało z potrzeb i było celowe, a środki wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. Otrzymane środki zostały wykorzystane w całości. Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Gorzowie Wlkp. w 2022 r.⁶⁶ zrealizowała dwa zadania (dokonano zakupu czterech samochodów): *Usprawnienie systemu ratownictwa w transporcie kolejowym – etap I*, w ramach którego zakupiono ciężki samochód ratownictwa technicznego z żurawiem oraz ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy ze zwiększonym potencjałem ratownictwa kolejowego oraz *Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach - etap V*, w ramach którego zakupiono lekki samochód rozpoznawczo-ratowniczy z napędem terenowym dla specjalistycznych grup ratownictwa chemiczno-ekologicznego oraz lekki samochód rozpoznawczo-ratowniczy dla specjalistycznych grup ratownictwa technicznego.

(akta kontroli, str. 928, 1261, 1384, 1520)

W części 85/08 plan wydatków, według ustawy budżetowej na 2022 rok, wynosił 1 549 852 tys. zł. W ciągu roku budżetowego pozyskano dodatkowe środki z rezerwy ogólnej w wysokości 1 944 tys. zł (kwoty środków po dokonanych korektach decyzji Ministra Finansów). Środki pochodzące z rezerwy ogólnej wykorzystano w kwocie 1 900 tys. zł.

(akta kontroli, str. 1265-1268)

Badaniem objęto rezerwę ogólną, tj. wszystkie (trzy) zwiększenia dokonane w 2022 r. na kwotę 3 284 tys. zł:

1) Wojewoda zainicjował złożenie wniosku o przyznanie środków z rezerwy ogólnej z przeznaczeniem na sfinansowanie zwiększonych wydatków na realizację działań przygotowawczych do przyjęcia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej zwiększonej liczby cudzoziemców. Zadanie to realizował dysponent części 85/08 oraz dysponent III stopnia, tj. LUW. Środki (kwotę 2 000 tys. zł) przyznano na podstawie uchwały Rada Ministrów nr 30/2022 z dnia 24 lutego 2022 r., oraz uchwały Rady Ministrów nr 36/2022 z dnia 25.11.2022 r. (uchwała zmieniająca). Decyzją MF z dnia 25.02.2022 r. ustalono plan wydatków na ww. zadanie na kwotę 1 593,5 tys. zł z przeznaczeniem na sfinansowanie zwiększonych wydatków na realizację działań przygotowawczych do przyjęcia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej zwiększonej liczby cudzoziemców. Po otrzymaniu decyzji MF o zwiększeniu planu wydatków wprowadzono zmiany w planie finansowym jednostki. Otrzymane środki z rezerwy ogólnej zostały przeznaczone na zadania wymagające niezwłocznego wsparcia finansowego (wywołane zostały zdarzeniami losowymi). LUW środki rezerwy ogólnej wydatkował m.in. na zakup pościeli, koców, artykułów spożywczych, artykułów higienicznych, naczyń jednorazowych, oraz na opłaty za zakwaterowanie i żywienia uchodźców. Środki z rezerwy ogólnej zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, na które zostały otrzymane (kwota 1 581,2 tys. zł). Niewykorzystana przez LUW kwota dotacji wynosiła 12,5 tys. zł (powstały oszczędności dotyczące składek ZUS⁶⁷).

(akta kontroli, str. 876-923, 1514-1517)

⁶³ W tym: 3 159,9 tys. zł tytułem odsetek (§ 4580), 9 396,8 tys. zł tytułem kar i odszkodowań wypłaconych na rzecz osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych (§ 4600), 81,8 tys. zł tytułem kosztów postępowania sądowego i prokuratorskiego (§ 4610).

⁶⁴ Sygn. akt I ACa 133/21.

⁶⁵ W 2022 r. LUW nie realizował wydatków budżetu środków europejskich.

⁶⁶ W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

⁶⁷ W tym: 10,8 tys. tytułem składek na ubezpieczenie społeczne (§ 4110), oraz 1,5 tys. zł tytułem składek na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy.

2) Prezes Rady Ministrów zainicjował złożenie wniosku o przyznanie środków z rezerwy ogólnej z przeznaczeniem na realizację projektu pn. *Pod biało-czerwoną*. Środki w kwocie 284,9 tys. zł przyznano na podstawie zarządzenia nr 89 Prezesa Rady Ministrów z 21.04.2022 r. i decyzji MF nr MF/FS3.4143.134.2022.MF.1760 z dnia 10.06.2022 r. Po otrzymaniu decyzji MF o zwiększeniu planu wydatków wprowadzono zmiany w planie finansowym jednostki. Środki nie zostały przeznaczone na zadania wymagające niezwłocznego wsparcia finansowego. Środki z rezerwy ogólnej nie zostały przeznaczone na wydatki, których dysponent nie był w stanie przewidzieć na etapie opracowania ustawy budżetowej. Zostały one wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, na które zostały otrzymane. Nie wykorzystano kwoty 61,7 tys. zł z powodu rezygnacji przez cztery gminy z realizacji zadań oraz z rozliczenia faktycznego poniesionych kosztów. W związku z niewykorzystaniem środków zwrócono się z wnioskiem o korektę decyzji budżetowej - korekta decyzji MF (zmniejszenie wydatków) nr KF/FS3.4143.3.134.2022.MF.1760.KO1 z dnia 30.11.2022 na kwotę 18,0 tys. zł oraz decyzja w sprawie blokowania wydatków nr 85/08.4143.12.26.2022.BD z dnia 22.12.2022 r. na kwotę 26,5 tys. zł.

(akta kontroli, str. 79, 1387-1389)

3) Prezes Rady Ministrów zainicjował złożenie wniosku o przyznanie środków z rezerwy ogólnej z przeznaczeniem na remont części cmentarza wojennego w Gorzowie Wielkopolskim przy ul. Walczaka. Środki w kwocie 1 000 tys. zł przyznano na podstawie zarządzenia Prezesa Rady Ministrów nr 41 z 22.02.2022 r. Kwotę 1 000 tys. zł, po korekcie wynikającej z zarządzenia nr 367 Prezesa Rady Ministrów z dnia 15.11.2022 r., zmniejszono do kwoty 83,6 tys. zł. Po otrzymaniu decyzji MF o zwiększeniu planu wydatków wprowadzono zmiany w planie finansowym jednostki. Środki nie zostały przeznaczone na zadania wymagające niezwłocznego wsparcia finansowego. Środki z rezerwy ogólnej nie zostały przeznaczone na wydatki, których dysponent nie był w stanie przewidzieć na etapie opracowania ustawy budżetowej. Środki w kwocie 83,6 tys. zł zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem na które zostały otrzymane.

(akta kontroli, str. 1390-1391)

2.1.9. Szczegółowym badaniem objęto decyzję Wojewody Lubuskiego nr 85/08.4143.12.20.2022.BD z dnia 15.12.2022 r. o blokowaniu planowanych wydatków⁶⁸ w dziale 010 – *Rolnictwo i łowiectwo*, rozdziale 01022 - *Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego*, §§ 4000 – *wydatki bieżące*, 4170 – *wynagrodzenia bezosobowe*, 4230 – *zakup leków, wyrobów medycznych i produktów biobójczych*, 4410 – *podróże służbowe krajowe*, wydaną na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 pkt 2 ustawy *o finansach publicznych* – na kwotę ogółem 16 681,2 tys. zł, co stanowiło 54,0% wartości ogółu dokonanych w 2022 r. blokad (30 899,9 tys. zł).

Środki na wymieniony cel wynikały z ustawy budżetowej na 2022 r. z przeznaczeniem na przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się ognisk ASF oraz grypy ptaków. Środki w ww. kwocie zostały zablokowane z powodu braku wystąpienia nieprzewidzianych epizootii⁶⁹, tj. ognisk ASF⁷⁰ i grypy ptaków⁷¹ w II półroczu 2022 r. na terenie województwa lubuskiego.

LUW od 12.12.2022 r. posiadał informację, iż ww. wydatki nie będą zrealizowane. Wojewoda Lubuski wydatki te zablokował 15.12.2022 r. (po trzech dniach od powzięcia wskazanej informacji). W tym dniu blokada została zamieszczona w *Informatycznym Systemie Obsługi Budżetu Państwa TREZOR*, stosownie z § 23 ust. 1 pkt 10 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2014 r. w *sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa*⁷².

(akta kontroli, str. 59, 305-306)

⁶⁸ Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii w Zielonej Górze.

⁶⁹ Występowanie zachorowań na jedną z chorób zakaźnych wśród zwierząt domowych lub dzikich na danym terenie, w zdecydowanie większej liczbie niż w poprzednich latach rejestracji danych.

⁷⁰ Afrykański pomór świń (African Swine Fever - ASF) - szybko szerząca się, zakaźna choroba wirusowa, na którą podatne są świnię domowe, świniodziki oraz dziki.

⁷¹ Grypa ptaków (Avian influenza - AI) - niezwykle zakaźna i zaraźliwa choroba wirusowa drobiu, która może powodować śmiertelność do 100%.

⁷² Dz. U. z 2021 r. poz. 259, ze zm.

2.1.10. W części 85/08 plan dotacji, według ustawy budżetowej na rok 2022, wynosił 1 287 511 tys. zł. Na 31.12.2022 r. wzrósł do kwoty 1 523 638 tys. zł, a wykonany został w wysokości 1 508 387 tys. zł.

(akta kontroli, str. 1265-1268)

Szczegółowym badaniem objęto rozdysponowanie dotacji, spośród zrealizowanych wydatków w grupie paragrafowej 2 i 6, tj. dotacje celowe z budżetu państwa przekazane za zadania zlecone z zakresu administracji rządowej *jsf* na wypłatę dodatku osłonowego oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego (łącznie 504 263,9 tys. zł), stanowiących 33,4% ogółu zrealizowanych wydatków (1 508 387 tys. zł) na dotacje w grupach paragrafowych 2 i 6.

2.1.10.1. Analiza dotacji na wypłatę dodatku osłonowego oraz na wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego wykazała że: prawidłowo została określona wielkość naliczonych do wypłaty kwot dotacji. Przed przekazaniem środków oceniano rzeczywiste zapotrzebowanie. W trakcie roku dokonywano analiz wykorzystania środków oraz potrzeb na wypłatę. Przy przekazywaniu dotacji zgłaszane potrzeby były pomniejszane o nadwyżki środków pozostałych na rachunkach *jsf*, ponadto były dokonywane zmniejszenia planów wydatków *jsf*. W wyniku zrealizowanych wydatków na dotacje w pełni zrealizowane zostały cele założone przy ich udzielaniu. Dysponent weryfikował stopień realizacji zadania i jego celu. Nie stwierdzono przypadków braku realizacji zaplanowanego zadania. Dysponent weryfikował efekty rzeczowe udzielonych dotacji. Dokonywano ocen wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa. Nie stwierdzono wykorzystania dotacji niezgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli, str.1263-1264, 1392-1394)

2.1.10.2. Przed przekazywaniem środków na wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego oceniano rzeczywiste zapotrzebowanie. W wyniku zrealizowanych wydatków na dotacje w pełni zrealizowane zostały cele założone przy udzielaniu dotacji. Dysponent m.in. weryfikował stopień realizacji zadania i jego celu – comiesięczny monitoring wydatków wypłaconych świadczeń, kwartalne sprawozdania rzeczowo-finansowe (m.in. liczba i kwota wypłaconych świadczeń). Nie stwierdzono przypadków braku realizacji zaplanowanego zadania.

(akta kontroli, str. 1263-1264, 1395-1397)

2.1.11. Do badania wydatków bieżących oraz wydatków majątkowych LUW wylosowano⁷³ próbę 28 dowodów/zapisów księgowych na kwotę 13 656,6 tys. zł, spośród 1 706 dowodów o wartości 27 546,3 tys. zł, ujętych na koncie 130 – rachunek bieżący jednostki (strona MA) z datą księgowania do 31 grudnia 2022 r. włącznie, po wyłączeniu kwot zaewidencjonowanych w paragrafach: 401-408, 411-414, 418, 420, 444, 471, przeksięgowania i sprostowań, powtarzalnych grup wydatków tj. opłat eksploatacyjnych i za media, a także wydatków o wartości poniżej 1 000 zł. Dodatkowo⁷⁴, na podstawie analizy ryzyka, do badania wybrano w sposób celowy 14 pozycji wydatków LUW na łączną kwotę 594,0 tys. zł.

W wyniku kontroli ww. wydatków LUW⁷⁵ na łączną kwotę 14 250,6 tys. zł (tj. 17,9% całkowitej kwoty wydatków) ustalono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki, zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi (art. 44 ust. 3 ustawy o *finansach publicznych*) oraz obowiązującymi przepisami. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności skutkujących zaplaceniem odsetek lub kar.

(akta kontroli, str. 73, 81-221, 641-683, 685-686)

Największe kwotowo wydatki dotyczyły zapłaty w dniu 21.04.2022 r. przez Wojewodę Lubuskiego na rzecz Powiatu Słubickiego kwoty 9 396,8 tys. zł (dział 700, rozdział 70005,

⁷³ Losowania dokonano przy pomocy programu Pomocnik Kontrolera metodą monetarną (Monetary Unit Sampling). Jest to metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji.

⁷⁴ Zbadano ogółem 4 pozycje wydatków majątkowych (§§ 605 i 606) na kwotę 797,3 tys. zł oraz 38 pozycje wydatków bieżących (§§ 302, 417, 421, 428, 430, 436, 440, 443, 455, 458) na kwotę 13 453,3 tys. zł.

⁷⁵ W 2022 r. w LUW nie wystąpiły wydatki budżetu środków europejskich (brak księgowania na koncie 227 – rozliczenie wydatków z budżetu środków europejskich). Nie wystąpiły także w LUW w 2022 r. wydatki na wynajem personelu.

paragraf 4600) oraz kwoty 3 160,0 tys. zł (dział 700, rozdział 70005, paragraf 4580). Wydatki zostały poniesione na realizację zasądzonych przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny⁷⁶ kwot na rzecz powoda, tj. Powiatu Słubickiego.

Zapłata kwoty 9 396,8 tys. zł oraz odsetek 3 160,0 tys. zł (naliczonych od 26.04.2017 r. do dnia zapłaty – 21.04.2022 r.) nastąpiła zgodnie z decyzją Ministra Finansów z dnia 20 kwietnia 2022 r.⁷⁷ środkami pochodzącymi z rezerwy celowej budżetu państwa na sfinansowanie zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa.

(akta kontroli, str. 524-634)

2.1.12. W wykazie wydatków budżetu państwa, które nie wygasają w 2021 r.⁷⁸ (w części 85/08) ujęto m.in. wydatki na dodatkowy fundusz motywacyjny (rozdział 85146 *Działalność dyspozytorni medycznych*, §§ 4010, 4020, 4110, 4120) w łącznej kwocie 224,2 tys. zł – wypłata tych środków została zaplanowana na 2022 r., w związku z art. 1 pkt 22 ustawy z dnia 14 października 2021 r. o *zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 oraz ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*⁷⁹. W 2022 r. LUW wydatkował środki w ww. rozdziale i paragrafach w łącznej kwocie 223,4 tys. zł⁸⁰.

W 2022 r. LUW nie wydatkował środków finansowych na inne zadania wyszczególnione w wykazie wydatków niewygasających z końcem roku 2021.

(akta kontroli, str. 33, 60-62, 72)

2.1.13. W okresie objętym kontrolą, w LUW, obowiązywały m.in. następujące umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej:

- umowa z dnia 29 stycznia 2014 r.⁸¹ (siedziba LUW – przyłącze nr 1, moc umowna 156 kW, grupa taryfowa B21 oraz przyłącze nr 2, moc umowna 180 kW, grupa taryfowa B21),
- umowa z dnia 29 stycznia 2014 r.⁸² (baza transportowa w Gorzowie Wielkopolskim, moc umowna 50 kW, grupa taryfowa C21),
- umowa z dnia 11 lipca 2022 r.⁸³ (ul. Okólna 2, Gorzów Wielkopolski, moc umowna 17 kW, grupa taryfowa C12A),
- umowa z dnia 10 lutego 2014 r.⁸⁴ (archiwum i magazyn OC, moc umowna 11 kW, grupa taryfowa C12A).

(akta kontroli str. 1569)

Wydatki poniesione przez Urząd za dystrybucję energii elektrycznej ogółem wyniosły:

- w 2021 r. – 296 036,64 zł,
- w 2022 r. – 350 126,76 zł⁸⁵.

(akta kontroli str. 1570)

Szczegółowym badaniem objęto faktury za dystrybucję energii elektrycznej do punktów poboru energii:

- nr 590310600001731400 – siedziba LUW (przyłącze nr 1),
- nr 590310600001731417 – siedziba LUW (przyłącze nr 2),

za okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r., w zakresie kosztów poboru energii biernej pojemnościowej.

W wyniku analizy ww. dokumentów ustalono, że:

- łączna opłata za dystrybucję energii elektrycznej w przypadku przyłącza nr 1 wynosiła 135,6 tys. zł natomiast dla przyłącza nr 2 – 186,8 tys. zł⁸⁶;

⁷⁶ sygn. akt I ACa 133/21

⁷⁷ MF/FG3.4143.3.50.2022.MF.1248

⁷⁸ Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego (Dz. U. z 2021 r. poz. 2407).

⁷⁹ Dz. U. poz. 1901.

⁸⁰ Oszczędności w kwocie ogółem 0,7 tys. zł wystąpiły w § 4110 oraz w § 4120.

⁸¹ Nr D//21/2A/13/002407/0.

⁸² Nr D//21/2A/13/002409/0.

⁸³ Nr D//21/10217199/00003/0.

⁸⁴ Nr D//21/2A/13/002296/0.

⁸⁵ Zobowiązania związane z dystrybucją energii elektrycznej na dzień 31 grudnia wyniosły 27 451,23 zł w 2021 r., w 2022 r. natomiast 32 690,08 zł.

- w ramach opłaty za dystrybucję naliczono opłaty za ponadumowną energię bierną pojemnościową odpowiednio w przypadku przyłącza nr 1 – łącznie 19,4 tys. zł, natomiast w przypadku przyłącza nr 2 – łącznie 29,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 1571; 1577-1603)

W celu ograniczenia wydatków ponoszonych na zużycie energii biernej, w 2022 r., w LUW podjęto m.in. decyzję dotyczącą wymiany baterii kompensacji mocy biernej - zlecono zbadanie instalacji w celu dobrania układu baterii do nowych warunków pracy, w wyniku którego zlecono wymianę baterii kompensacji mocy biernej. W toku kontroli przedłożono dokumenty potwierdzające zakup i montaż ww. baterii.

(akta kontroli str. 1607-1613)

Kierownik Oddziału Administracyjnego w Biurze Obsługi Urzędu i Rozwoju Systemów Informatycznych wyjaśnił m.in., że:

- w latach 2014 - 2021 LUW przeprowadził generalny remont siedziby, w wyniku którego wymieniono między innymi oświetlenie na bardziej oszczędne, zmodernizowano ogrzewanie, wprowadzono klimatyzację i wentylację mechaniczną, a w efekcie ww. działań znacznie spadło zapotrzebowanie na energię, jednocześnie stale rozbudowywana była infrastruktura teleinformatyczna, co podniosło wzrost zapotrzebowania na pobór energii;

- przed wskazanym remontem LUW posiadał baterie kompensacji mocy biernej, remont budynku wiązał się ze zmianami dotyczącymi liczby urządzeń generujących moc bierną pojemnościową, przewidywanie generowania mocy biernej na remontowanym budynku miało się jednak z celem, zakup w tym czasie drogich baterii nie miał sensu;

- po zakończeniu remontu dokonano wymiany baterii kompensacji mocy biernej, co obecnie daje efekty w postaci zmniejszenia kosztów za energię elektryczną;

- pracownicy LUW stale monitorują negatywne zjawiska w sieci Urzędu, konsultując je z doświadczonymi osobami w branży i z pracownikami operatora sieci; w tej chwili po rozmowach z operatorem wiemy, że przekroczeń energii biernej pojemnościowej nie powinniśmy się spodziewać.

(akta kontroli str. 1614-1615)

Uwzględniając fakt przeprowadzenia w LUW generalnego remontu, zakończonego w 2021 roku, oraz wymianę baterii kompensacji mocy biernej w 2022 r., NIK wskazuje na konieczność kontynuacji bieżących analiz pozwalających na ocenę skuteczności działań podjętych w celu ograniczenia kosztów energii.

W celu racjonalizacji wydatków związanych z energią elektryczną, w tym m.in. w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej⁸⁷, pracownicy LUW przeprowadzili w szczególności następujące działania:

- dokonali analizy zużycia energii w latach 2018 i 2019, wyznaczając cel wymieniony art. 37 ust. 2 ww. ustawy,

- dokonali analizy zużycia energii w roku 2022, wyznaczając cel wymieniony art. 37 ust. 4 ww. ustawy,

- opracowali zestawienie do systematycznego analizowania zużycia energii elektrycznej i analizy danych,

- dokonali analizy faktur za dystrybucję energii elektrycznej, w wyniku której zlecono wykonanie dokładnej analizy przyczyn powstawania energii biernej pojemnościowej; w wyniku tej analizy podjęto decyzję o modernizacji układu kompensacji mocy biernej,

⁸⁶ W przypadku przyłączy nr 1 i nr 2 łączne wydatki poniesione za dystrybucję energii elektrycznej w 2022 r. wyniosły 317 134,18 zł (w tym: kwota 25 957,33 zł dotyczyła faktury wystawionej w 2021 roku), natomiast zobowiązania związane z dystrybucją energii elektrycznej na dzień 31 grudnia 2022 r. wyniosły 31 161,21 zł.

⁸⁷ Dz. U. poz. 2127.

- przeprowadzili akcję informacyjną wśród pracowników o działaniach oszczędnościowych zaleconych przez Dyrektora Generalnego, przypominając o zasadach korzystania z urządzeń elektrycznych,
- powołali zespół do spraw oszczędnego korzystania z zasobów Urzędu, w tym promowania oszczędnego korzystania z energii elektrycznej, co miało na celu wypracowanie zachowań i mechanizmów minimalizujących koszty,
- przeprowadzili analizę awaryjnego systemu klimatyzacji serwerowni – zakupiono nowy system klimatyzacji, który umożliwia zdalny nadzór i oszczędzanie energii elektrycznej poprzez zdalną optymalizację parametrów jej pracy.

Wdrożone zasady oszczędnego gospodarowania energią elektryczną pozwoliły na to, że zużycie energii czynnej w budynku LUW przy ul. Jagiellończyka 8 w 2022 r. było na podobnym poziomie jak w 2021 r., tj. różnica nie przekroczyła 1% (większe zużycie w 2022 r.). Powyższe związane było z faktem uruchomienia w czerwcu 2021 r. wentylacji mechanicznej składającej się z pięciu agregatów pobierających znaczną część energii elektrycznej. W roku 2021 zużycie wyniosło 1.312.381 kWh, a w roku 2022 zużycie wyniosło 1.326.353 kWh. Wentylacja ta jest wykorzystywana do wymiany powietrza w kanałach wentylacyjnych, ogrzewania, chłodzenia i rekuperacji.

(akta kontroli str. 1605-1606, 1615)

2.1.14. Realizacja przez dysponenta części 85/08 działań nadzorczych następowała stosownie do w art. 175 ustawy o *finansach publicznych*. W 2022 r. działalnością kontrolną zajmowało się 108 pracowników 18 komórek organizacyjnych LUW. Do końca 2022 r. zakończono prowadzenie 372 kontroli w 367 jednostkach (w tym: w 15 jednostkach administracji rządowej, w 138 jednostkach administracji samorządowej oraz w 214 pozostałych jednostkach).

Tematami kontroli były m.in.: prawidłowość wykorzystania i rozliczania dotacji celowych otrzymanych z budżetu państwa w 2021 r. w wybranych rozdziałach i paragrafach oraz realizacja dochodów budżetu państwa, realizacja umowy zawartej przez Wojewodę Lubuskiego z organizacją pozarządową w obszarze pomocy społecznej, prawidłowość wykorzystania środków w ramach Resortowego Programu Rozwoju Instytucji Opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 *Maluch+* edycja 2021, prawidłowość wykorzystania dotacji celowych przekazanych gminom w 2021 r. na postępowanie w sprawie zwrotu podatku akcyzowego do produkcji rolnej i jego wypłat⁸⁸. Wydano łącznie 577 zaleceń/wniosków/rekomendacji, w tym: 479 zwykłych, 90 znaczących i osiem kluczowych. Kontrolami przeprowadzonymi przez LUW objęto kwoty w łącznej wysokości 65 338,0 tys. zł, prawidłowość potwierdzono w odniesieniu do kwoty 65 337,1 tys. zł. Stwierdzono finansowe lub sprawozdawcze skutki nieprawidłowości w łącznej kwocie 146,5 tys. zł (w tym uszczuplenie środków na kwotę 87,3 tys. zł, kwoty nienależnie uzyskane 59,2 tys. zł) oraz korzyści finansowe 1,1 tys. zł (w tym: oszczędności finansowe 0,9 tys. zł, pozyskane kwoty dodatkowych dochodów 0,2 tys. zł).

(akta kontroli, str. 720-745, 1521-1546)

Wydział Budżetu i Finansów LUW, w ramach nadzoru i kontroli⁸⁹ sprawowanej przez dysponenta części 85/08 – Wojewodę Lubuskiego (art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o *finansach publicznych*), wykonywał w 2022 r., m.in. następujące czynności:

- bieżąco współpracował z pracownikami Wydziałów LUW sprawującymi merytoryczny nadzór nad daną działalnością, z jednostkami zespolonej administracji rządowej oraz z jednostkami podporządkowanymi Wojewodzie Lubuskiemu,

⁸⁸ <https://bip.lubuskie.uw.gov.pl/kontrola/2022-r> [dostęp: 06.04.2023 r.]

⁸⁹ Sprawowany nadzór i kontrola wynikały z następujących dokumentów: 1. Zarządzenia Wojewody Lubuskiego z 30.11.2021 r. w sprawie wprowadzenia procedury określającej sposób opracowywania materiałów do projektu ustawy budżetowej w układzie tradycyjnym i zadaniowym, dokonywania zmian w planie wydatków oraz monitoringu realizacji budżetu Wojewody Lubuskiego. 2. Zarządzenia Wojewody Lubuskiego z 15.03.2022 r. w sprawie wprowadzenia zasad rachunkowości i planu kont Wojewody Lubuskiego dysponenta części 85/08 – województwo lubuskie. 3. Zarządzenia Wojewody Lubuskiego z 07.10.2022 r. w sprawie ustalenia zasad ewidencji i windykacji należności z tytułu dochodów budżetowych. 4. Zarządzenia Wojewody Lubuskiego z 13 czerwca 2019 r. w sprawie upoważnienia kierowników podległych jednostek do dokonywania przeniesień wydatków między paragrafami klasyfikacji budżetowej w obrębie jednego rozdziału. 5. Regulaminu Organizacyjnego LUW wprowadzonego zarządzeniem Wojewody Lubuskiego z 11 maja 2016 r.

- analizował i weryfikował plany finansowe sporządzane przez Wydziały LUW i jednostki podległe Wojewodzie Lubuskiemu pod względem ich zgodności z ustawą budżetową oraz planem zadań rzeczowych,
- analizował zmiany w planie wydatków dokonywane przez kierowników jednostek objętych budżetem Wojewody Lubuskiego,
- weryfikował informacje sporządzane przez Wydziały LUW dotyczące zaangażowania wydatków w zakresie dotacji na zadania własne jednostek samorządu terytorialnego obciążającego plan finansowy wg szczegółowej klasyfikacji wydatków,
- analizował i weryfikował sprawozdania budżetowe dysponentów niższego stopnia; sporządzając łączne sprawozdania budżetowe Wydział Budżetu i Finansów sprawdzał je zgodnie z zapisami rozporządzeń *w sprawie sprawozdawczości budżetowej* pod względem formalno-rachunkowym,
- przygotowywał okresowe oceny realizacji budżetu w części 85/08 wraz z podsumowaniem i wnioskami, w celu ewentualnego podjęcia działań przez Wojewodę zmierzających do prawidłowego wykonywania budżetu.

Okresowa analiza wykonania budżetu za dziewięć miesięcy 2022 r. i za rok poprzedni (w oparciu o jednostkowe informacje sporządzane przez komórki organizacyjne Urzędu oraz podległe jednostki) była przeprowadzona na podstawie Zarządzenia Wojewody Lubuskiego z 30.11.2021 r. *w sprawie wprowadzenia procedury określającej sposób opracowywania materiałów do projektu ustawy budżetowej w układzie tradycyjnym i zadaniowym, dokonywania zmian w planie wydatków oraz monitoringu realizacji budżetu Wojewody Lubuskiego.*

(akta kontroli, str. 924-925, 929-931)

Osobą odpowiedzialną za kontrolę zarządczą w LUW był Dyrektor Generalny. LUW realizował obowiązek kontroli zarządczej w oparciu o Komunikat nr 23 Ministra Finansów w sprawie Standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych z dnia 16 grudnia 2009 r. Poszczególne obszary kontroli zarządczej uregulowane zostały w odrębnych dokumentach: Strategii Rozwoju LUW⁹⁰, Rocznym Programie Działania⁹¹, Regulaminie wewnętrznym Zespołu Audytu Wewnętrznego⁹², Zarządzeniu Dyrektora Generalnego *w sprawie szczegółowych warunków i trybu przeprowadzania kontroli wewnętrznej*⁹³.

W 2022 r. audytor wewnętrzny realizował zadania zapewniające w obszarze *Zdrowie* oraz w obszarze *Polityka społeczna*, tj. zadanie pod nazwą *Ocena realizacji zadań z zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób wykonujących zawód medyczny*, oraz zadanie pod nazwą *Ocena realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej*, formułując łącznie cztery zalecenia wynikające z realizacji tych zadań.

(akta kontroli, str. 873-875)

2.1.15. Na podstawie przepisów ustawy *nowe Pzp*, w okresie objętym kontrolą, LUW prowadził sześć postępowań w sprawie zamówień publicznych (wszystkie w trybie podstawowym, przy czym w 2022 r. nie przeprowadzano postępowań na roboty budowlane), w tym: dwa postępowania na usługi (część II jednego z tych postępowań unieważniono), cztery postępowania na dostawy (nie unieważniano tych postępowań).

(akta kontroli, str. 73)

Badaniem szczegółowym objęto trzy postępowania, w tym jedno, do którego zastosowano przepisy ustawy *nowe Pzp* i poniesiono w 2022 r. wydatki z tego tytułu, (tj. postępowanie na zakup i dostawę kombinezону pirotechnicznego dla lotniczego przejścia granicznego Zielona Góra – Babimost) na kwotę 468,6 tys. zł⁹⁴. Łącznie badaniem objęto zamówienia o wartości 594 tys. zł.

⁹⁰ <https://bip.lubuskie.uw.gov.pl/struktura/strategia> [dostęp 27.03.2023 r.]

⁹¹ https://bip.lubuskie.uw.gov.pl/struktura/program_dzialania [dostęp 27.03.2023 r.]

⁹² <https://bip.lubuskie.uw.gov.pl/generalny/zarzadzenia/460> [dostęp 27.03.2023 r.]

⁹³ <https://bip.lubuskie.uw.gov.pl/generalny/zarzadzenia/438> [dostęp 27.03.2023 r.]

⁹⁴ Oraz dwa zamówienia, do udzielenia których nie stosowano przepisów ww. ustawy z uwagi na wartość zamówienia lub inne ustawowe przesłanki wyłączenia: dostawa papieru ksero za kwotę 77,4 tys. zł oraz usługa sporządzania projektów decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla terenów zamkniętych województwa lubuskiego i projektów decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji na podstawie specustawy gazowej, przesyłowej, kolejowej w 2022 r., za kwotę 48 tys. zł.

Analiza postępowania o udzielenie zamówienia publicznego polegającego na zakupie i dostawie kombinezonu pirotechnicznego nie wykazała naruszeń w zakresie stosowania zasady uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców, przepisów ustawy *nowe Pzp* oraz obowiązującego w LUW *Regulaminu udzielania zamówień publicznych*⁹⁵. W umowie dotyczącej zakupu i dostawy ww. kombinezonu pirotechnicznego brak było jednak obowiązkowych zapisów dotyczących maksymalnej wysokości kar umownych, których mogą dochodzić strony umowy (art. 436 pkt 3 ustawy *nowe Pzp*), co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Analiza pozostałych dwóch postępowań wykazała, że realizacja ww. zamówień była zgodna z treścią dokumentacji LUW, dotyczącej wyboru wykonawców, oraz zawartej umowy, poniesione wydatki były celowe i gospodarne oraz służyły realizacji zadań jednostki. Nie w pełni rzetelnie prowadzono dokumentację dotyczącą zakupu papieru ksero, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W trzech ww. zamówieniach nie brali udziału rosyjscy wykonawcy, ani osoby lub podmioty objęte sankcjami w związku z wojną w Ukrainie.

(akta kontroli, str. 73, 81-221, 1254-1257)

Urząd w obowiązującym zakresie sporządził i terminowo (27 lutego 2022 r.) przekazał Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych roczne sprawozdanie o udzielonych w 2022 r. zamówieniach.

(akta kontroli, str. 700-718)

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

Minister Finansów trzema decyzjami 2022 r.⁹⁶ rozdysponował rezerwę celową z pozycji nr 98, dla części budżetowej 85/08, w kwocie 3 895 tys. zł.

W 2021 r. wykonanie wydatków budżetu środków europejskich, w części 85/08, wyniosło 7 242 tys. zł. W 2022 r. wydatki te wyniosły łącznie 3 895 tys. zł i zostały wykonane na poziomie 100,0% planu po zmianach (stanowiły 53,8% kwoty wykonanych wydatków w 2021 r.).

Wykonane w 2022 r. wydatki dotyczyły działań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 w rozdziale 75410 - *Komendy wojewódzkie Państwowej Straży Pożarnej*, § 6067 wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych.

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Gorzowie Wlkp. w 2022 r. zrealizowała dwa zadania:

1. *Usprawnienie systemu ratownictwa w transporcie kolejowym – etap I*, w ramach którego zakupiono ciężki samochód ratownictwa technicznego z żurawiem oraz ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy ze zwiększonym potencjałem ratownictwa kolejowego;
2. *Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach - etap V*, w ramach którego zakupiono lekki samochód rozpoznawczo-ratowniczy z napędem terenowym dla specjalistycznych grup ratownictwa chemiczno-ekologicznego oraz lekki samochód rozpoznawczo-ratowniczy dla specjalistycznych grup ratownictwa technicznego.

(akta kontroli, str. 928, 1261, 1520, 1561-1566)

LUW, jako dysponent III stopnia, nie ponosił zarówno w 2021 r., jak i 2022 r., wydatków budżetu środków europejskich.

(akta kontroli, str. 473)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Podczas wpisywania do systemu TREZOR decyzji nr 85/08.4143.12.11.2022.BD z dnia

⁹⁵ Załącznik do Zarządzenia nr 18 Dyrektora Generalnego LUW z 25 czerwca 2021 r. w sprawie ustalenia Regulaminu udzielania zamówień publicznych w LUW, dalej: *Regulamin udzielania zamówień*.

⁹⁶ Z dnia 25.03.2022 r. nr IP6.972.47.2022.MWH, z dnia 12.05.2022 r. nr IP6.972.73.202.AYM, z dnia 24.10.2022 r. nr IP6.972.2022.AYM.

30.11.2022 r. o blokowaniu wydatków na kwotę 242,6 tys. zł zapisano, że decyzja ta została wydana na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy o finansach publicznych, który stanowi, że: w przypadku stwierdzenia: 1) niegospodarności w określonych jednostkach, (...), 3) nadmiaru posiadanych środków (...), - może być podjęta decyzja o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych. Tymczasem z uzasadnienia ww. decyzji nie wynika, aby decyzja o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych wynikała ze stwierdzenia niegospodarności w jednostce. Podano zatem nieprawidłową podstawę prawną ww. decyzji.
(akta kontroli, str. 373-375, 697-698, 1547-1549)

Osoba zatrudniona na stanowisku do spraw budżetu wojewody i analiz przygotowująca projekt tej decyzji wyjaśniła m.in., że: *podczas agregacji wniosku do projektu decyzji w Systemie Trezor omyłkowo z listy rozwijanej wybrałam art. 177 ust. 1 pkt 1 i pkt 3, w związku z art. 177 ust. 3 pkt 2 ustawy o finansach publicznych i o takiej treści decyzja została podpisana. W rzeczywistości sytuacja niegospodarności w tej jednostce nie wystąpiła i nie była podstawą dokonania blokady wydatków.*

(akta kontroli, str. 699)

2. W umowie z dnia 07.07.2022 r., zawartej przez LUW z wykonawcą zamówienia, (dotyczącej zakupu i dostawy kombinezonu pirotechnicznego za kwotę 460,6 tys. zł) brak było obowiązkowych zapisów dotyczących maksymalnej wysokości kar umownych, których mogą dochodzić strony umowy, wymaganych art. 436 pkt 3 ustawy *nowe Pzp*.

(akta kontroli, str. 115-131, 1550-1551)

Starszy inspektor wojewódzki w Biurze Obsługi Urzędu i Rozwoju Systemów Informatycznych LUW, przygotowująca projekt tej umowy, wyjaśniła m.in., że powyższe wynikało z przeoczenia. *Projekt umowy przedstawiłam do zaopiniowania radcom prawnym LUW w Gorzowie Wlkp., którzy nie wnosili uwag do projektu tej umowy w przedmiotowym zakresie. Ja także nie zauważyłam, że brak jest przedmiotowych zapisów i projekt umowy przedłożyłam do podpisu Dyrektorowi Biura Obsługi Urzędu i Rozwoju Systemów Informatycznych LUW w Gorzowie Wlkp., która umowę podpisała.*⁹⁷

(akta kontroli, str. 238, 1560)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2021 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków.

Kontrola 31,7% wydatków budżetu państwa w części 85/08 - województwo lubuskie oraz 18,3% wydatków Urzędu wykazała, że objęte badaniem wydatki zrealizowano w sposób celowy, gospodarny i w granicach kwot planowanych. Dotacji na realizację zadań udzielono zgodnie z przepisami, a środki z rezerw wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. Wojewoda podejmował skuteczne działania nadzorcze wobec podległych dysponentów.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość jednostkowych rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań z operacji finansowych za 2022 r. sporządzonych przez LUW, jako dysponenta III stopnia, oraz sprawozdań łącznych sporządzonych przez dysponenta części 85/08. Kontrolą objęto następujące jednostkowe i łączne sprawozdania:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),

⁹⁷ Dyrektor Biura Obsługi Urzędu i Rozwoju Systemów Informatycznych LUW w Gorzowie Wlkp. nie była pracownikiem LUW od 25.02.2023 r.

- sprawozdania z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),
- w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2022 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z);

oraz - w przypadku dysponenta części budżetowej 85/08 - sprawozdania:

- z wykonania planu wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego (Rb-28 NW),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy WPR).

Zarówno sprawozdania jednostkowe, jak i sprawozdania łączne zostały podpisane przez osoby upoważnione oraz zostały przekazane właściwym odbiorcom z zachowaniem terminów określonych w rozporządzeniach: Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁹⁸, Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych⁹⁹ oraz Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym¹⁰⁰.

Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych LUW były prawidłowe, zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej Urzędu.

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/08 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych, sprawozdań podległych jednostek budżetowych oraz jednostek samorządu terytorialnego). Przeprowadzone badania prawidłowości sporządzania sprawozdań łącznych nie wykazały nieprawidłowości.

(akta kontroli, str. 1470-1513, 1567-1568)

Analiza terminowości przekazywania do dysponenta części budżetowej 85/08 sprawozdań budżetowych (za marzec i czerwiec 2022 r.) przez dysponenta III stopnia (sprawozdań zbiorczych) wykazała, że zostały przekazane terminowo, tj.:

- sprawozdania budżetowe Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-28 NW, Rb-28 Programy za miesiąc marzec 2022 r. przekazano 11 kwietnia 2022 r.,
- sprawozdania budżetowe Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-28 NW, Rb-28 Programy za miesiąc czerwiec 2022 r. przekazano 11 lipca 2022 r.

Analiza terminowości przekazywania do Ministerstwa Finansów sprawozdań budżetowych za marzec i czerwiec 2022 r. przez dysponenta części 85/08 wykazała, że zostały przekazane do Ministerstwa Finansów terminowo, w Informatycznym Systemie Obsługi Budżetu Państwa TREZOR, tj.:

- sprawozdania budżetowe Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-28 NW, Rb-28 Programy, Rb-28 Programy WPR oraz Rb-28UE za miesiąc marzec 2022 r. przekazano 20 kwietnia 2022 r.,
- sprawozdania budżetowe Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-28 NW, Rb-28 Programy, Rb-28 Programy WPR oraz Rb-28UE za miesiąc czerwiec 2022 r. przekazano 20 lipca 2022 r.

(akta kontroli, str. 64-71, 477-523, 755-872, 993-1076, 1258-1259, 1285-1323, 1331-1338, 1398-1496)

Do dnia zakończenia kontroli (03.04.2023 r.) dysponent części 85/08 dokonał korekt następujących sprawozdań rocznych: w dniu 27.03.2023 r. przesłał do MF korektę sprawozdania Rb-27 za 2022 r.¹⁰¹, w dniu 28.03.2023 r. przesłał do MF korektę sprawozdania Rb-28 za 2022 r.¹⁰²

⁹⁸ Dz. U. poz. 144, ze zm.

⁹⁹ Dz. U. poz. 2396, ze zm.

¹⁰⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 1731.

¹⁰¹ W sprawozdaniu skorygowane zostały należności (kol. 7) o kwotę (-) 67,48 zł z tytułu zaliczki alimentacyjnej dział 855 rozdział 85502 paragraf 2350 należności (kolumna 7) – było 511 202 957,72 zł, jest 511 202 890,24 zł, należności pozostałe do zapłaty ogółem (kolumna 11) - było 496 332 622,04 zł, jest 496 332 554,56 zł, zaległości netto (kolumna 12) - było 496 319 649,91 zł. Korekta przesłana do MF wynikała ze złożenia korekty sprawozdania przez jednostkę samorządu terytorialnego.

¹⁰² W sprawozdaniu skorygowane zostały zobowiązania ogółem (kol. 9) o kwotę (+) 493,15 zł (było 13 691 159,76 zł jest 13 691 652,91 zł). Korekta dotyczy; działu 921 rozdz. 92121 paragrafu 4710 (+) 493,15 zł (było 0,00 jest 493,15 zł).

Do dnia zakończenia kontroli dysponent III stopnia nie dokonywał korekt ww. sprawozdań.
(akta kontroli, str. 1470-1513, 1567-1568)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych.

Organizacja nadzoru oraz przyjęte rozwiązania organizacyjne zapewniały z wysokim prawdopodobieństwem prawidłowość sporządzanych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań dotyczących operacji finansowych.

Sprawozdania łączne dysponenta części 85/08 sporządzono na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych podległych jednostek oraz własnych, a sprawozdania jednostkowe Urzędu na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej Urzędu.

V. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli nie sformułowała uwag, natomiast na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia wnioski o:

1. Wskazywanie w systemie TREZOR prawidłowej podstawy prawnej w dokonywanych blokadach.
2. Uwzględnianie w umowach dotyczących zamówień publicznych wymaganych zapisów dotyczących maksymalnej wysokości kar umownych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹⁰³ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

Jednostka (Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Zielonej Górze) nie ujęła w sprawozdaniu jednostkowym kosztów roku 2022 dotyczących zobowiązań po stronie pracodawcy z PPK od dodatkowego wynagrodzenia rocznego.

¹⁰³ W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń, Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o ich przekazanie w miarę możliwości, opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 6 kwietnia 2023 r.

Kontrolerzy:

Zdzisław Szafrąński
główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

p.o. Dyrektor
Andrzej Aleksandrowicz

podpis

Marzena Mielcarek
doradca ekonomiczny

podpis

podpis

Rajmund Aszkowski
doradca ekonomiczny

podpis